

На основу чл. 220. и 298. Закона о тржишту капитала („Службени гласник РС“, број 31/2011) и члана 31. став 1. тачка 2) Статута Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности, Управни одбор Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности а.д. Београд, на 12. седници, одржаној дана 27.04.2012.године, доноси:

ПРАВИЛА ПОСЛОВАЊА

ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА, ДЕПОА И КЛИРИНГА ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

1. Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности (у даљем тексту: Централни регистар) је акционарско друштво које обавља послове клиринга, салдирања и регистравања трансакција са финансијским инструментима.

Централни регистар обавља и друге послове у складу са законом којим се уређује тржиште капитала, законом којим се уређује преузимање акционарских друштава, законом којим се уређују привредна друштва, законом којим се уређује пословање банака, законом којим се уређује пословање инвестиционих и пензионих фондова, законом којим се уређује приватизација и другим законима.

2. У Централном регистру се обављају следећи послови:

- вођење регистра финансијских инструмената;
- вођење евиденције финансијских инструмената на рачунима издавалаца;
- вођење и евиденција рачуна финансијских инструмената чланова Централног регистра и њихових клијената;
- упис права трећих лица на финансијским инструментима;
- чување електронске евиденције о финансијским инструментима и чување материјализованих хартија од вредности;
- вођење новчаних рачуна чланова Централног регистра, укључујући послове у вези са плаћањем и другим приносима на финансијске инструменте;
- упис власништва над материјализованим хартијама од вредности у дематеријализованој форми;
- клиринг и салдирање на основу закључених трансакција са финансијским инструментима и утврђивање стања обавеза и потраживања чланова Централног регистра и њихових клијената након измирења међусобних обавеза и потраживања;
- пренос финансијских инструмената на рачуне чланова и њихових клијената;
- пренос власништва на финансијским инструментима;
- утврђивање и додела једнообразног идентификационог броја финансијских инструмената;
- вођење шифарника врста финансијских инструмената;
- послове у вези са корпоративним радњама издавалаца финансијских инструмената;
- послове депоновања акција у вези са преузимањем акционарских друштава;

- обрачунавање пореза на пренос финансијских инструмената, у складу са законом којим се регулише порез;
- учествовање у међународним организацијама које се баве пословима регистрације, клиринга и салдирања, као и сарадња са тим организацијама;
- и други послови у вези са финансијским инструментима.

3. Правилима пословања Централног регистра утврђује се:

- вођење регистара,,
- начин отварања и вођења рачуна финансијских инструмената,
- начин отварања и вођења новчаних рачуна чланова Централног регистра,
- начин клиринга и салдирања обавеза и насталих по основу закључених трансакција са финансијским инструментима,
- начин преноса власништва и других права из финансијских инструмената, као и садржина налога за пренос права из финансијских инструмената (у даљем тексту: налог за пренос),
- начин уписа права трећих лица на финансијским инструментима, као и садржина налога за упис права трећих лица на финансијским инструментима (у даљем тексту: налог за упис),
- начин чувања финансијских инструмената,
- начин вршења корпоративних радњи,
- начин формирања и коришћења гарантног фонда и други начин отклањања ризика у случају неизвршења обавеза члана Централног регистра,
- друга питања о раду Централног регистра.

4. Послове из тачке 2. ових Правила пословања Централни регистар обавља за чланове Централног регистра који могу бити Република Србија, Народна банка Србије, инвестициона друштва, кредитне институције, организатори тржишта, регулисано тржиште, друштва за управљање фондовима, инострана правна лица која обављају послове клиринга и салдирања, односно регистрације финансијских инструмената.

Централни регистар обавља послове из става 1. ове тачке електронски - разменом порука и података са својим члановима, на основу уговора којим се уређују међусобна права и обавезе.

Подаци које издавалац доставља члану Централног регистра, односно подаци које тај члан доставља Централном регистру сматрају се тачним, истинитим и исправним. Члан Централног регистра је одговоран за податке које доставља Централном регистру. Централни регистар не одговара за штету члановима Централног регистра, издаваоцима, имаоцима финансијских инструмената или трећим лицима која настане услед неистинитих података које је доставио члан и издавалац у поступку уписа у Централни регистар.

Централни регистар поступа на основу документације оверене од стране члана, издаваоца односно клијента, која је прописана овим Правилима пословања и достављена преко члана Централног регистра. Члан Централног регистра је одговоран за достављену документацију, која мора бити оверена потписом овлашћеног лица и печатом, у случају да је употреба печата прописана општим актима привредног друштва.

У случају грешке у решењу Агенције за привредне регистре, члан Централног регистра доставља и закључак Агенције за привредне регистре о исправци грешке.

На захтев Централног регистра, члан Централног регистра доставља и потврду Агенције за привредне регистре којом се потврђује да је неки податак или документ био регистрован, евидентиран, објављен, да ли регистар садржи неки документ, да ли су одређене чињенице садржане у документима из регистра или којом се потврђују правна стања и правне последице регистрације, евиденције, односно објављивања.

II РАЧУНИ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА

5. У Централном регистру се отварају и воде рачуни финансијских инструмената чланова Централног регистра и њихових клијената:

- 1) емисиони рачуни,
- 2) власнички рачуни,
- 3) депо рачуни,
- 4) рачуни управљања,
- 5) збирни, односно кастоди рачуни,
- 6) заложни рачуни,
- 7) рачуни сувласништва,
- 8) депозитни рачуни и други рачуни финансијских инструмената

6. У Централном регистру се отварају и воде следећи новчани рачуни:

- 1) новчани рачуни чланова Централног регистра,
- 2) рачуни гарантних фондова чланова Централног регистра.

Новчане рачуне Централног регистра отвара и води Народна банка Србије.

У оквиру новчаног рачуна Републике Србије код Централног регистра отворен је подручун Акционарског фонда, који служи за пренос новчаних средстава од продатих хартија од вредности које су у власништву Акционарског фонда.

III ЕМИСИОНИ РАЧУНИ И УПИС ЕМИСИЈЕ

Отварање емисионог рачуна и упис финансијских инструмената на емисиони рачун

7. Члан Централног регистра – корпоративни агент, у име и за рачун издаваоца, подноси захтев Централном регистру за доделу CFI кода и ISIN броја, као и за отварање емисионог рачуна и упис финансијских инструмената на рачун издаваоца код члана Централног регистра и рачуне финансијских инструмената законитих ималаца, а на основу уговора о вршењу корпоративних радњи. Издавалац акција може да има закључен уговор о вршењу корпоративних радњи само са једним чланом Централног регистра. Централни регистар врши промену корпоративног агента издаваоца акција на основу захтева члана Централног регистра - корпоративног агента издаваоца, захтева издаваоца и уговора о вршењу

корпоративних радњи.

Члан Централног регистра – агент емисије финансијских инструмената, може да на основу уговора са издаваоцем, поднесе Централном регистру захтев за доделу CFI кода и ISIN броја, као и за отварање емисионог рачуна и упис финансијских инструмената на рачун издаваоца код члана Централног регистра и рачуне финансијских инструмената законитих ималаца.

Члан Централног регистра доставља Централном регистру захтев за доделу CFI кода и ISIN броја у електронској форми преко корисничке WEB апликације, као и следећу документацију:

- уговор о вршењу корпоративних радњи закључен између тог члана и издаваоца финансијских инструмената;
- одлуку о издавању финансијских инструмената и
- статут издаваоца и оснивачки акт издаваоца.

Централни регистар на основу захтева из става 3. ове тачке додељује јединствену идентификацију финансијских инструмената, у складу са Шифарником врста хартија од вредности и других финансијских инструмената (у даљем тексту: Шифарник врста хартија од вредности), као и ISIN број и издаје решење о додели CFI кода и ISIN броја.

Захтев за регистрацију емисије и отварање емисионог рачуна члан Централног регистра доставља Централном регистру у електронској форми преко корисничке WEB апликације.

За све финансијске инструменте издаваоца које законитом имаоцу дају иста права и које имају исте карактеристике у складу са Шифарником, Централни регистар даје јединствени ISIN број. Додељивање јединственог ISIN броја (асимилација) Централни регистар врши на захтев члана Централног регистра код уписа финансијских инструмената у свој информациони систем.

У случају када се врши издавање нове емисије акција којом се поништава уписана емисија акција (замена, статусна промена и др.), члан Централног регистра је у обавези да поднесе захтев за издавање јединствене евиденције акционара за емисију акција која ће бити поништена.

8. Централни регистар отвара емисиони рачун и врши упис хартија од вредности, које се издају јавном понудом уз објављивање проспекта у складу са законом којим се уређује тржиште капитала, на емисиони рачун на основу следеће документације:

- захтев издаваоца достављеног преко члана Централног регистра,
- решење Комисије за хартије од вредности о одобрењу објављивања проспекта, (јединственог, или подељеног или додатака);
- извештај о исходу јавне понуде са доказом да је тај документ достављен Комисији за хартије од вредности,
- потврда о уписаним и уплаћеним хартијама од вредности од чланова Централног регистра код којих је вршен упис и уплата за те хартије од вредности.

Централни регистар у року од три радна дана од дана пријема уредне документације, отвара емисиони рачун и врши упис хартија од вредности на рачуне законитих ималаца.

Централни регистар о извршеном упису хартија од вредности обавештава Комисију за хартије од вредности, чланове Централног регистра као и регулисано тржиште односно МТП.

9. У случају да је издавалац финансијских инструмената Република Србија или Народна банка Србије, Централни регистар врши упис финансијских инструмената на емисиони рачун издаваоца на основу захтева издаваоца и одлуке о емисији финансијских инструмената.

10. Упис у Централни регистар акција издатих у складу са законом којим се уређује приватизација и законом којим се уређују права грађана на бесплатне акције и новчане накнаде у поступку приватизације, врши се уписом тих акција на емисиони рачун издаваоца и њиховим преносом на рачуне законитих ималаца хартија од вредности на основу решења Агенције за приватизацију, односно надлежног министарства и списка законитих ималаца који доставља Агенција за приватизацију, односно надлежно министарство, а на захтев издаваоца који је достављен преко члана Централног регистра са којим издавалац има склопљен уговор о пружању услуга у поступку вршења корпоративних радњи.

11. У случају издавања акција ради повећања капитала по основу испуњења обавеза из уговора о продаји друштвеног капитала, уз захтев за упис, члан Централног регистра доставља решење Агенције за привредне регистре о упису повећања капитала, или извод Агенције за привредне регистре.

У случају повећања капитала акционарског друштва по основу испуњења обавеза из уговора о продаји друштвеног капитала, Централни регистар на основу решења Агенције за приватизацију врши упис сопствених акција на рачун хартија од вредности тог акционарског друштва. По испуњењу обавеза из уговора о продаји друштвеног капитала, Централни регистар на основу решења Агенције за приватизацију врши пренос сопствених акција са рачуна хартија од вредности издаваоца на рачун хартија од вредности купца капитала.

12. Централни регистар врши упис емисије акција које су издате у складу са Законом о средствима у својини Републике Србије и то на основу захтева издаваоца, одлуке о издавању акција, измене оснивачког акта издаваоца, споразума између Републике Србије и издаваоца, закључка Владе Републике Србије и решења Агенције за привредне регистре о уписаном капиталу.

13. Акционарска друштва која се ускладе са законом којим се регулишу привредна друштва, преко члана Централног регистра достављају решење Агенције за привредне регистре, као и усклађена општа акта друштва. Централни регистар на основу достављене документације врши одговарајуће промене у својој бази података за то акционарско друштво.

Упис хартија од вредности у случају издавања хартија од вредности без проспекта

14. Централни регистар отвара емисиони рачун и врши упис хартија од вредности које се издају у складу са чланом 12. закона којим се уређује тржиште капитала, на емисиони рачун на основу следеће документације:

- захтев издаваоца достављеног преко члана Централног регистра,
- одлука о издавању хартија од вредности где је наведен основ издавања из тачке 12. закона којим се уређује тржиште капитала,
- потврда о уписаним и уплаћеним хартијама од вредности од чланова Централног регистра код којих је вршен упис и уплата за те хартије од вредности,
- потврда издаваоца оверена у суду, о извршеној процени вредности неновчаног улога када се плаћање врши у стварима и правима, са податком о броју акција које се стичу,
- одобрење Комисије за хартије од вредности из члана 41. став 1. закона којим се уређује тржиште капитала.

Централни регистар у року од три радна дана од дана пријема уредне документације, отвара емисиони рачун и врши упис хартија од вредности на рачуне законитих ималаца.

Централни регистар о извршеном упису хартија од вредности обавештава Комисију за хартије од вредности, чланове Централног регистра као и регулисано тржиште односно МТП.

15. Централни регистар отвара емисиони рачун и врши упис хартија од вредности које се издају у замену за већ издате акције (замене једне врсте, односно класе у другу врсту, односно класу, хомогенизација), на емисиони рачун на основу следеће документације:

- 1) захтев издаваоца за замену акција достављеног преко члана Централног регистра,
- 2) одлука о замени акција.

16. У случају повећања капитала акционарског друштва из нето имовине друштва, Централни регистар отвара емисиони рачун и врши упис хартија од вредности на емисиони рачун на основу следеће документације:

- захтев издаваоца достављеног преко члана Централног регистра,
- одлуку надлежног органа о издавању акција, или промени номиналне вредности или рачуноводствене вредности код акција без номиналне вредности акција,
- решење Агенције за привредне регистре о уписаној одлуци,
- изјава законског заступника издаваоца о испуњености услова за повећање капитала из нето имовине друштва и оверена у суду.

У случају промене номиналне, односно рачуноводствене вредности акција при чему се не мења броја акција који припада законитим имаоцима, члан Централног регистра – корпоративни агент издаваоца не доставља списак законитих ималаца хартија од вредности.

17. У случају повећања капитала конверзијом дуга у основни капитал друштва које није јавно друштво, као и у случају да се конверзијом дуга издају хартије од вредности за Републику, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и др. државне органе, Централни регистар отвара емисиони рачун и врши упис хартија од вредности на емисиони рачун на основу следеће документације:

- захтев издаваоца достављен преко члана Централног регистра,
- одлука надлежног органа о издавању акција,
- решење Агенције за привредне регистре о уписаној одлуци,
- потврда о уписаним акцијама од члана Централног регистра код кога је вршен упис за тих акција.

Примарна продаја инструмената тржишта новца

18. Централни регистар отвара емисиони рачун и врши упис инструмената тржишта новца у складу са законом којим се уређује тржиште капитала.

Члан Централног регистра - корпоративни агент издаваоца подноси Централном регистру захтев за доделу CFI кода и ISIN броја хартијама од вредности. Уз захтев доставља одлуку о издавању инструмената тржишта новца.

По истеку рока за упис и уплату, издавалац доноси одлуку о успешности емисије инструмената тржишта новца.

У случају успешности емисије, члан Централног регистра - корпоративни агент издаваоца, доставља Централном регистру захтев за регистрацију издатих инструмената тржишта новца као и списак купаца на начин прописан за комисијску примопредају података.

19. Централни регистар на основу поднетог захтева и документације формира електронске поруке које прослеђује учесницима у трансакцији, члановима Централног регистра који воде рачуне хартија од вредности купаца и продавца - издаваоца и новчане рачуне купаца и продавца - издаваоца. Чланови Централног регистра потврђују поруке, а Централни регистар врши клиринг и салдирање по ДВП принципу (*Delivery versus Payment-DvP*), у складу са Правилником о терминском плану рада Централног регистра.

Централни регистар на својој интернет страници објављује следеће податке о издаваоцима инструмената тржишта новца:

- 1) матични број и назив издаваоца,
- 2) CFI код и ISIN број инструмената тржишта новца,
- 3) укупан број продатих инструмената тржишта новца,
- 4) задуженост издаваоца по емисији инструмената тржишта новца,
- 5) номиналну вредност инструмената тржишта новца,
- 6) продајну цену по инструменту тржишта новца,
- 7) податке о камати и начин обрачуна камате,
- 8) рок доспећа и датум доспећа инструмената тржишта новца.

Упис финансијских инструмената на рачуне финансијских инструмената законитих ималаца

20. Упис финансијских инструмената у Централни регистар врши се њиховим уписом на емисиони рачун издаваоца и преносом на рачуне законитих ималаца финансијских инструмената.

За упис емисија у складу са законом о тржишту капитала, издавалац подноси захтев преко члана Централног регистра за пренос хартија од вредности на рачуне законитих ималаца у року од пет радних дана од дана окончања јавне понуде, а Централни регистар у року од три радна дана од дана пријема уредног захтева врши упис и пренос хартија од вредности на рачуне законитих ималаца.

Упис из става 1. ове тачке врши се на захтев који подноси издавалац финансијских инструмената уз достављање списка лица која су купила односно којима су додељени финансијски инструменти.

21. Примопредаја списка лица која су купила односно којима су додељени финансијски инструменти врши се комисијски, при чему комисију чине три представника Централног регистра (у даљем тексту: чланови комисије) и један представник члана Централног регистра - корпоративног агента издаваоца финансијских инструмената, који врши предају списка лица која су купила односно којима су додељени финансијски инструменти у име издаваоца.

Издавалац финансијских инструмената одговара за тачност података наведених у списку лица која су купила односно којима су додељени финансијски инструменти које доставља у складу са овом тачком.

Члан Централног регистра дужан је да овласти свог представника за члана комисије за примопредају списка лица која су купила односно којима су додељени финансијски инструменти.

22. Уз захтев за упис финансијских инструмената у Централни регистар, члан Централног регистра – корпоративни агент издаваоца доставља:

- 1) овлашћење за представника члана комисије из става 3. тачке 21. које даје члан Централног регистра,
- 2) списак лица која су купила односно којима су додељени финансијски инструменти издаваоца, који је оверен од стране овлашћеног лица издаваоца,
- 3) списак лица која су купила односно којима су додељени финансијски инструменти на електронском медију - компакт диску (ЦД), у формату који је прописан од стране Централног регистра, при чему ЦД мора бити оверен од стране овлашћеног лица члана Централног регистра,
- 4) изјаву члана Централног регистра корпоративног агента издаваоца о тачности података у списку лица која су купила односно којима су додељени финансијски инструменти који се доставља ради уписа, дата под пуном кривичном и материјалном одговорношћу и оверена у суду,
- 5) изјаву издаваоца о тачности података у списку лица која су купила односно којима су додељени финансијски који се доставља ради уписа, дата под пуном кривичном и материјалном одговорношћу и оверена у суду.

23. Чланови комисије проверавају податке достављене у електронском облику на компакт диску (ЦД) и штампају садржај са тог ЦД-а. Члан Централног регистра проверава штампани садржај и сваку страну оверава, чиме се потврђује истоветност садржаја на компакт диску (ЦД) и списку законитих ималаца финансијских инструмената.

Чланови комисије по извршеној примопредаји списка лица која су купила односно којима су додељени финансијски инструменти састављају Записник о примопредаји, којим се констатује да су подаци у електронском и штампаном облику истоветног садржаја. Записник се штампа у два истоветна примерка.

Потписивањем записника од стране свих чланова комисије сматра се да је примопредаја извршена.

24. Упис у Централни регистар акција издатих у поступку приватизације врши се уписом тих акција на емисиони рачун издаваоца и њиховим преносом на рачуне законитих ималаца хартија од вредности, на основу списка законитих ималаца акција који доставља Агенција за приватизацију и члан Централног регистра – корпоративни агент издаваоца. Примопредаја списка законитих ималаца акција које доставља члан Централног регистра врши се комисијски на начин прописан тачкама 21. и 22. ових Правила, с тим што изјава члана Централног регистра и издаваоца о тачности података не мора бити оверена у суду.

Примопредаја списка законитих ималаца акција које доставља Агенција за приватизацију врши се комисијски у присуству чланова комисије и представника Агенције за приватизацију. Агенција за приватизацију одговара за тачност података наведених у списку законитих ималаца акција.

Списак законитих ималаца акција који доставља Агенција за приватизацију доставља се на електронском медију - компакт диску (ЦД), у одговарајућем формату, при чему ЦД мора бити оверен од стране овлашћеног лица Агенције за приватизацију. Уз списак законитих ималаца акција доставља се:

- 1) изјава овлашћеног лица Агенције за приватизацију о спроведеном поступку приватизације сходно одредбама закона којим се уређује приватизација,
- 2) оверен документ са подацима из списка законитих ималаца акција у писаној форми.

25. Упис хартија од вредности издаваоца чији су подаци о акционарима евидентирани у бази података коју је Агенција за приватизацију доставила Централном регистру 12. јануара 2004. године са стањем на дан 31. децембра 2003. године, врши се на основу достављеног списка законитих ималаца акција издаваоца преко корпоративног агента издаваоца, при чему се не врши комисијска примопредаја из тачке 21. ових правила пословања.

IV ИСПИС ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА

26. Централни регистар врши испис издатих финансијских инструмената у случајевима:

- 1) о року доспећа финансијских инструмената;
- 2) у случају окончања поступка ликвидације, или стечаја издаваоца;
- 3) у случају промене правне форме акционарског друштва;
- 4) у случају статусне промене акционарског друштва.

Испис финансијских инструмената о року доспећа врши се након измирења обавеза из тих финансијских инструмената.

Испис финансијских инструмената издаваоца у случају стечаја или ликвидације врши се на основу одлуке надлежног суда којом се окончава поступак стечаја, односно ликвидације или другог решења којим се окончава овај поступак.

Испис акција услед промене правне форме акционарског друштва, врши се на основу одлуке издаваоца и решења Агенције за привредне регистре, односно извода Агенције за привредне регистре.

Испис акција услед статусне промене акционарског друштва, врши се на основу захтева издаваоца, одлуке издаваоца, односно уговора о статусној промени и решења Агенције за привредне регистре, односно извода Агенције за привредне регистре.

Члан Централног регистра, корпоративни агент издаваоца, дужан је да обавести Централни регистар и поднесе захтев за испис финансијских инструмената по горе наведеним основама.

27. У случају исписа акција по основу решења којим се обуставља стечајни поступак над акционарским друштвом које је уписано у базу података Централног регистра, као и уписа издатих акција од стране тог акционарског друштва, члан Централног регистра доставља Централном регистру следећу документацију:

- 1) захтев за испис акција друштва које су уписане у Централни регистар,
- 2) захтев за упис новоиздатих акција друштва,
- 3) захтев за доделу CFI кода и ISIN броја,
- 4) решење о обустављању стечајног поступка,
- 5) уговор о купопродаји правног лица у стечају,
- 6) оснивачки акт и статут акционарског друштва,
- 7) решење Агенције за привредне регистре или извод Агенције за привредне регистре.

Централни регистар на основу поднете документације додељује CFI код и ISIN број и врши регистрацију акција које су издате по овом основу, као и упис акција на рачуне законитих ималаца у складу са тачкама 21. и 22. ових Правила.

V ПРОМЕНА ПОДАТАКА У ЈЕДИНСТВЕНОЈ ЕВИДЕНЦИЈИ ЗАКОНИТИХ ИМАЛАЦА ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ

28. Промена података који се воде у јединственој евиденцији законитих ималаца хартија од вредности у Централном регистру, ради исправке грешака у тој евиденцији, врши се:

- 1) на захтев законитог имаоца хартија од вредности, уз достављање правоснажне и извршне судске одлуке којом се врши исправка те грешке,
- 2) на захтев Агенције за приватизацију, уз достављање решења које доноси та Агенција, којим се врши исправка грешке у погледу података које је Агенција за приватизацију раније доставила Централном регистру,
- 3) на захтев издаваоца хартија од вредности којим се врши исправка грешке у погледу података које је издавалац доставио Централном регистру приликом предаје списка лица која су купила односно којима су додељени финансијски инструменти које нису биле евидентирани у Агенцији за приватизацију.

Корпоративни агент издаваоца уз захтев из става 1. подтачка 3. доставља Централном регистру следећу документацију:

- изјаву издаваоца о тачности података дату под пуном кривичном и материјалном одговорношћу,
- изјаву овлашћеног лица издаваоца дату под пуном кривичном и материјалном одговорношћу о броју хартија од вредности које поседују и код којих је учињена грешка приликом предаје списка лица која су купила односно којима су додељени финансијски инструменти од стране издаваоца,
- копију личне карте за физичка лица, односно извод из регистра правних лица за правна лица, за које се врши промена,
- налог за пренос, оверен од стране акционара односно издаваоца и члана Централног регистра.

Исправка јединственог матичног броја имаоца финансијских инструмената

29. Промена података ради исправке грешака у погледу јединственог матичног броја законитог имаоца финансијских инструмената, врши се на захтев тог законитог имаоца односно правног следбеника.

У случају промене јединственог матичног броја за правно лице, члан Централног регистра доставља Централном регистру писмени захтев и следећу документацију:

- 1) решење или извод из Агенције за привредне регистре,
- 2) изјава издаваоца дата под пуном кривичном и материјалном одговорношћу са подацима о погрешном и исправном јединственом матичном броју правног лица.

У случају промене јединственог матичног броја за физичко лице, члан Централног регистра доставља Централном регистру писмени захтев и следећу документацију:

- 1) решење, односно уверење МУП-а које садржи податке о погрешном и исправном јединственом матичном броју (у случају да члан Централног регистра не поседује наведено решење, односно уверење МУП-а, доставља се изјава издаваоца дата под пуном кривичном и материјалном одговорношћу о исправности јединственог матичног броја, уз навођење података о погрешном и исправном јединственом матичном броју),
- 2) оверена фотокопија важеће личне карте, (за умрло лице извод из матичне књиге умрлих са уписаним јединственим матичним бројем).

VI РАЧУНИ ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА ЧЛАНОВА ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА

30. Уговором о отварању и вођењу рачуна финансијских инструмената клијент овлашћује члана Централног регистра за давање налога Централном регистру за отварање рачуна финансијских инструмената.

Централни регистар отвара рачуне финансијских инструмената члану Централног регистра и његовом клијенту на основу налога за отварање тог рачуна.

Налог за отварање рачуна финансијских инструмената члан Централног регистра даје преко корисничких апликација Централног регистра.

Уговор о отварању и вођењу рачуна финансијских инструмената члан Централног регистра је дужан да чува у својој документацији и да га дâ на увид Централном регистру на његов захтев.

Члан Централног регистра на захтев клијента са којим има закључен уговор о отварању и вођењу рачуна финансијских инструмената, издаје стање на том рачуну.

Власнички рачуни финансијских инструмената

31. Централни регистар води власничке рачуне финансијских инструмената и стање на тим рачунима за члана Централног регистра и његове клијенте са којим члан Централног регистра има закључен уговор о отварању и вођењу тих рачуна.

Пренос са власничког рачуна финансијских инструмената који се води код једног члана Централног регистра на власнички рачун који се води код другог члана Централног регистра врши се на основу налога за пренос финансијских инструмената који клијент подноси члану Централног регистра код ког се води власнички рачун финансијских инструмената и копије уговора о отварању и вођењу власничког рачуна финансијских инструмената, који је закључен између клијента и другог члана Централног регистра.

Рачун сувласништва

32. Члан Централног регистра отвара и води рачун сувласништва на коме се воде више власника (сувласници акција) који поседују мање од једне акције. Права из те акције остварују се преко заједничког пуномоћника, који је одређен споразумом свих сувласника акција, овереног у суду.

Захтев за отварање рачуна сувласништва заједнички пуномоћник подноси члану Централног регистра. Електронски фајл на компакт диску (ЦД) са подацима о сувласницима акција, заједнички пуномоћник доставља Централном регистру преко члана Централног регистра.

Власницима акција сматрају се сви сувласници те акције и уписују се у евиденцију Централног регистра. Захтев за остваривање права из те акције подноси заједнички пуномоћник Централном регистру преко члана Централног регистра, када је остваривање тих права везано за добијање података из јединствене евиденције података на сувласничком

рачуну.

У случају да сувласник акције дође у посед једне целе акције, члан Централног регистра доставља Централном регистру налог за пренос са рачуна сувласништва на власнички рачун финансијских инструмената законитог имаоца. У том случају, члан Централног регистра који води сувласнички рачун је у обавези да достави Централном регистру електронски фајл на компакт диску (ЦД) са подацима о законитом имаоцу и броју акција које се преносе са сувласничког рачуна на његов власнички рачун финансијских инструмената, као и електронски фајл на компакт диску (ЦД) са подацима о новим сувласницима акција.

Заложни рачун финансијских инструмената

33. Право залоге на финансијским инструментима настаје уписом тог права на власничком рачуну имаоца финансијских инструмената код члана Централног регистра, тако што се финансијски инструменти на којима је уписано заложно право воде на посебном подрачуну власничког рачуна финансијских инструмената - заложни рачун.

Рачун управљања

34. Члан Централног регистра који има дозволу за обављање послова портфолио менаџера, отвара рачун управљања свом клијенту.

Преношењем финансијских инструмената на рачун управљања, клијент даје генерално овлашћење том члану Централног регистра да може управљати његовим финансијским инструментима у складу и на начин дефинисан правилима пословања тог члана Централног регистра и уговором о управљању финансијским инструментима.

Збирни односно кастоди рачун

35. Члан Централног регистра, кастоди банка која има дозволу Комисије за обављање делатности кастоди банке, закључује уговор са клијентом о отварању и вођењу кастоди рачуна финансијских инструмената.

Члан Централног регистра закључује уговор са клијентом о отварању и вођењу збирног рачуна финансијских инструмената.

Уговор о отварању и вођењу збирног, односно кастоди рачуна финансијских инструмената члан Централног регистра је дужан да чува у својој документацији и да га дâ на увид Централном регистру на његов захтев.

На збирном односно кастоди рачуну могу се налазити финансијски инструменти једног или више клијената, члана Централног регистра.

Члан Централног регистра је одговоран за усклађеност стања финансијских инструмената на збирном односно кастоди рачуну у Централном регистру и у својој аналитичкој евиденцији, и дужан је да чува одговарајућу документацију о променама на збирном односно кастоди рачуну.

36. Пренос финансијских инструмената са кастоди рачуна на друге рачуне финансијских инструмената (власнички рачун, кастоди рачун), врши кастоди банка на основу налога за пренос финансијских инструмената клијента и изјаве клијента да тим преносом не долази до промене законитог имаоца финансијских инструмената.

Клијент кастоди банке доставља изјаву, којом потврђује да се тим преносом не мења власник финансијских инструмената, и да се пренос врши на основу уговора о вођењу рачуна финансијских инструмената закљученог са новим чланом Централног регистра, односно истим чланом Централног регистра, при чему клијент у изјави наводи број и датум закљученог уговора.

Пренос из става 1. и 2. ове тачке врши се уносом налога за пренос у информациони систем Централног регистра.

Кастоди банка је дужна да чува документацију на основу које је извршен пренос финансијских инструмената без промене власништва и Централном регистру на његов захтев исту да на увид.

37. Пренос са власничког рачуна финансијских инструмената на кастоди рачун, врши члан Централног регистра код кога се води власнички рачун, уносом налога у информациони систем Централног регистра, а на основу налога и изјаве клијента.

Ставови 2-4. тачке 36. се сходно примењују и на пренос финансијских инструмената са власничког на кастоди рачун.

38. Пренос са власничког рачуна финансијских инструмената на збирни рачун и обрнуто, врши члан Централног регистра, који води власнички и збирни рачун клијента уносом налога у информациони систем Централног регистра, а на основу налога и изјаве клијента да тим преносом не долази до промене законитог имаоца финансијских инструмената.

39. Пренос са збирног рачуна финансијских инструмената на збирни рачун код истог или другог члана Централног регистра, врши члан Централног регистра на основу налога за пренос финансијских инструмената клијента и изјаве клијента да тим преносом не долази до промене законитог имаоца финансијских инструмената и да се пренос врши на основу уговора о вођењу рачуна финансијских инструмената закљученог са новим чланом Централног регистра, односно истим чланом Централног регистра, при чему клијент у изјави наводи број и датум закљученог уговора.

Рачуни депонованих хартија од вредности

40. Лице које стиче акције циљног друштва у поступку понуде за преузимање акција, дужно је да закључи уговор са чланом Централног регистра о отварању и вођењу рачуна депонованих хартија од вредности.

Члан Централног регистра подноси писмени захтев Централном регистру за отварање рачуна депонованих хартија од вредности за купца-понуђача. Уз захтев члан Централног регистра доставља уговор о отварању и вођењу рачуна депонованих хартија од вредности.

У случају стицања сопствених акција, члан Централног регистра подноси Централном регистру захтев за отварање рачуна депонованих хартија од вредности на начин како је прописано у ставу 2. ове тачке.

Централни регистар у складу са поднетим захтевом и документацијом отвара рачун депонованих хартија од вредности.

Депозитни рачун хартија од вредности

41. Централни регистар отвара и води депозитни рачун хартија од вредности на захтев члана Централног регистра, на којем се воде хартије од вредности које су положене у депозит у случајевима када се плаћање врши у хартијама од вредности .

У случају да се у поступку понуде за преузимање акција плаћање врши у хартијама од вредности, члан Централног регистра који има закључен уговор са понуђачем, доставља Централном регистру писмени захтев за отварање депозитног рачуна хартија од вредности за понуђача. Хартије од вредности којима се врши плаћање преносе се са власничког рачуна хартија од вредности понуђача као средство обезбеђења плаћања, а на основу налога за пренос вредности понуђача на депозитни рачун хартија од вредности овереног од стране овлашћеног лица понуђача и члана Централног регистра.

Гашење рачуна финансијских инструмената

42. Централни регистар врши гашење рачуна финансијских инструмената на захтев законитог имаоца, који се доставља преко члана Централног регистра који води његов рачун финансијских инструмената. Централни регистар гаси рачун финансијских инструмената у случају да на том рачуну нема финансијских инструмената.

Садржина налога за пренос финансијских инструмената и упис права трећих лица

43. Налог за пренос финансијских инструмената обавезно садржи следеће податке:

- Назив налогодавца - власника финансијског инструмента (задужења);
- ЈМБ налогодавца;
- Рачун финансијских инструмената задужења;
- ISIN број финансијског инструмента који се преноси;
- Број (количина) финансијских инструмената који се преносе;
- Назив корисника (одобрење);
- ЈМБ корисника;
- Рачун финансијских инструмената одобрења;
- Правни основ преноса финансијских инструмената.

У случају да се пренос финансијских инструмената врши истовремено са плаћањем, налог за пренос финансијских инструмената обавезно садржи и следеће податке: шифра члана Централног регистра код кога се води новчани рачун налогодавца, односно новчани рачун корисника, цена по јединичној вредности финансијског инструмента, шифра валуте и датум салдирања.

44. Налог за упис права трећих лица обавезно садржи следеће податке:

- Назив залогодавца (власника финансијских инструмената);
- ЈМБ залогодавца;
- Власнички рачун финансијских инструмената залогодавца;
- Назив залогопримца;
- ЈМБ залогопримца;
- ISIN број финансијског инструмента који се преноси;
- Број (количина) финансијских инструмената који се залаже;
- Заложни рачун финансијских инструмената залогодавца;
- Правни основ преноса финансијских инструмената;
- Датум уписа заложног права.

Приступ подацима у Централном регистру

45. Централни регистар преко корисничких апликација омогућава увид у део базе података Централног регистра који се односи на тог члана и његове клијенте.

Члан Централног регистра за своје клијенте издаје извод стања и промена на рачунима финансијских инструмената из базе података Централног регистра.

Законити ималац финансијских инструмената преко члана Централног регистра може да поднесе Централном регистру, захтев за доставу података о стању и променама на његовим рачунима финансијских инструмената.

Лице које докаже свој законски интерес у вези са финансијским инструментима доставља Централном регистру, захтев за доставу података о тим финансијским инструментима преко члана Централног регистра.

VII ОТВАРАЊЕ И ВОЂЕЊЕ НОВЧАНИХ РАЧУНА

46. Централни регистар отвара и води новчане рачуне чланова Централног регистра, динарске и девизне, који могу бити рачуни гарантног фонда и новчани рачуни на којима се депонују средства за трговање.

Члан Централног регистра је дужан да по добијању електронских порука од стране Централног регистра о новчаним обавезама по основу трговања са девизним финансијским инструментима изврши потребну доплату на свој новчани рачун, а ако има вишак новчаних средстава - може да да налог за повраћај тог вишка. За динарске финансијске инструменте члан Централног регистра уплаћује новчана средства на дан салдирања у складу са Правилником о терминском плану рада Централног регистра.

Уплата на новчане рачуне члана Централног регистра врши се на основу налога члана Централног регистра својој пословној банци да новчана средства са његовог рачуна, неопходна за салдирање финансијских инструмената и новца, пренесе на рачун Централног регистра који се води код Народне банке Србије према инструкцијама за плаћање које Централни регистар даје својим члановима.

У оквиру новчаног рачуна Републике Србије код Централног регистра отворен је подрачун Акционарског фонда, који служи за пренос новчаних средстава од продатих финансијских инструмената које су у власништву Акционарског фонда.

VIII КЛИРИНГ И САЛДИРАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА И НОВЦА

47. Клиринг и салдирање финансијских инструмената и новчаних средстава се врши у складу са Правилником о терминском плану рада Централног регистра.

Централни регистар неће спровести пренос финансијских инструмената и новчаних средстава у случају да:

- 1) на рачуну продавца не постоји довољна количина финансијских инструмената, односно на рачуну купца не постоји довољно новчаних средстава,
- 2) постоје права трећих лица на финансијским инструментима, осим у случају активирања залогe,
- 3) постоји судска или друга блокада финансијских инструмената,
- 4) у другим случајевима у складу са законом.

Члан Централног регистра је дужан да документацију коју му је доставио клијент и на основу које он даје налоге за пренос и плаћање, да на увид Централном регистру, на његов захтев.

Пренос финансијских инструмената без плаћања

48. Централни регистар врши пренос финансијских инструмената са једног рачуна на други без плаћања ФОП (*Free of Payment - FoP*) на основу налога за пренос примљеног преко члана Централног регистра, и то у року назначеном у налогу, а у складу са Правилником о терминском плану рада Централног регистра.

Уз налог за пренос клијент доставља члану Централног регистра и доказ о правном основу за пренос финансијских инструмената.

49. Централни регистар врши пренос финансијских инструмената са рачуна претходног на рачун новог власника на основу правоснажне и извршне судске одлуке.

Пренос финансијских инструмената са рачуна претходног на рачун новог власника врши се и на основу уговора о доживотном издржавању, расподели имовине за живота, наслеђа и друге судске одлуке односно одлуке надлежног органа и налога за пренос финансијских инструмената овереног од стране лица које преноси финансијске инструменте. Члан Централног регистра, код кога лице које преноси финансијске инструменте има отворен рачун, врши унос налога за пренос финансијских инструмената преко корисничке апликације Централног регистра.

50. Централни регистар врши пренос финансијских инструмената на основу закључених ликвидационих или стечајних поступака.

У случају закљученог стечајног поступка Централном регистру се доставља правоснажна и извршна судска одлука о закљученом стечајном поступку којом се налаже Централном регистру одговарајући пренос финансијских инструмената.

У случају да ликвидацијом, односно стечајем привредног друштва финансијски инструменти који су били у поседу тог друштва долазе у посед других лица који постају законити имаоци тих финансијских инструмената, члан Централног регистра доставља Централном регистру следећу документацију:

- 1) одлуку скупштине или другог органа о покретању поступка ликвидације, односно стечаја;
- 2) решење Агенције за привредне регистре о спроведеном поступку ликвидације, односно стечаја, односно правоснажно и извршно судско решење;
- 3) налози за пренос финансијских инструмената оверени од стране налогодавца и члана Централног регистра.

51. Пренос финансијских инструмената са рачуна претходног на рачун финансијских инструмената новог власника врши се на основу писменог уговора о поклону, односно уговора о уступању финансијских инструмената без накнаде овереног од стране суда и налога за пренос финансијских инструмената овереног од стране лица које преноси финансијске инструменте поклонодавац односно уступилац. Члан Централног регистра који има закључен уговор о отварању и вођењу рачуна финансијских инструмената са поклонодавцем односно уступоцем, врши унос налога за пренос финансијских инструмената преко корисничке апликације Централног регистра. У случају уговора о поклону, односно уговора о уступању без накнаде када је једна од уговорних страна Република Србија, пренос финансијских инструмената врши се на основу уговора, закључка Владе и налога за пренос, при чему овера уговора од стране надлежног органа није неопходна.

52. Пренос финансијских инструмената са рачуна претходног на рачун финансијских инструмената новог власника врши се на основу правоснажног и извршног судског поравнања.

53. Централни регистар врши пренос финансијских инструмената са власничког рачуна финансијских инструмената оснивача односно улагача на власнички рачун финансијских инструмената привредног субјекта у случају оснивања, односно повећања капитала привредног субјекта који није акционарско друштво улогом у правима - финансијским инструментима.

Уз захтев, члан Централног регистра доставља оснивачки акт и/или одлуку о оснивању привредног субјекта, односно о повећању капитала привредног субјекта из става 1. ове тачке, решење Агенције за привредне регистре о упису капитала односно повећања капитала привредног субјекта, односно извод Агенције за привредне регистре и налог за пренос оверен од стране налогодавца.

Уколико има више оснивача односно улагача, налози за пренос се достављају на електронском медију (ЦД), и примопредаја се врши комисијски на начин прописан овим Правилима пословања. Поред прописане документације, члан Централног регистра доставља изјаву под кривичном и материјалном одговорношћу да се налози за пренос оснивача односно улагача налазе код тог члана.

Сходна примена наведене тачке и у случају улога у правима у страна правна лица.

54. Пренос финансијских инструмената са рачуна зајмодавца на рачун финансијских инструмената зајмопримца врши се на основу овереног уговора о позајмљивању и налога за пренос финансијских инструмената који је оверен од стране лица које преноси финансијске инструменте - зајмодавац. Члан Централног регистра који води рачун финансијских инструмената зајмодавца, врши унос налога за пренос финансијских инструмената преко корисничке апликације Централног регистра.

55. Централни регистар врши пренос хартија од вредности по основу статусне промене у складу са законом којим се уређују привредна друштва, а на основу захтева и следеће документације:

1. уговор и/или одлука надлежног органа друштва;
2. решење Агенције за привредне регистре;
3. одобрење Народне банке Србије, уколико се ради о статусној промени банке, друштва за осигурање и друштва за управљање добровољним пензионим фондом;
4. одобрење Комисије за хартије од вредности ако се ради о статусној промени инвестиционог друштва, организатора тржишта и друштва за управљање инвестиционим фондом;
5. налог за пренос финансијских инструмената.

56. Централни регистар врши пренос акција на рачун финансијских инструмената Агенције за приватизацију, на основу одлуке Агенције за приватизацију о преносу капитала у случају неиспуњавања уговора о продаји друштвеног капитала.

57. Централни регистар врши пренос акција у случају уступања уговора о продаји друштвеног капитала на основу документације коју доставља члан Централног регистра:

- 1) писмени захтев;
- 2) анекс уговора о продаји друштвеног капитала, или уговор о продаји друштвеног капитала;
- 3) уговор о уступању;

- 4) решење Агенције за приватизацију за уступање уговора о купопродаји друштвеног капитала;
- 5) налог за пренос акција.

58. Централни регистар врши пренос акција на рачуне законитих ималаца, на основу решења о верификацији капитала надлежног министарства. Уз решење, надлежно министарство доставља Централном регистру оверен списак акционара на електронском медију – компакт диску (ЦД) и у папирној форми.

Члан Централног регистра – корпоративни агент издаваоца доставља Централном регистру захтев за упис акција и решење надлежног министарства, као и електронски медиј – компакт диск (ЦД) са списком акционара који су извршили уплате, на начин прописан за примопредају списка законитих ималаца.

59. Централни регистар врши пренос акција са рачуна конзорцијума на рачуне законитих ималаца по основу испуњења обавеза из уговора о продаји друштвеног капитала.

Члан Централног регистра доставља Централном регистру захтев за пренос на рачуне хартија од вредности законитих ималаца чланова конзорцијума и следећу документацију:

- 1) уговор о продаји друштвеног капитала закључен између Агенције за приватизацију и купца капитала;
- 2) уговор о конзорцијуму и анекс уговора о конзорцијуму (број акција исказан као цео број);
- 3) решење Агенције за приватизацију којим је евидентирано брисање заложног права на акцијама наведеног издаваоца у случају плаћања у ратама;
- 4) потврда Агенције за приватизацију којом се потврђује да је конзорцијум извршио уплату у складу са уговором у купопродаји у случају плаћања уговорене цене одмах;
- 5) налог за пренос хартија од вредности, односно електронски фајл који се предаје на начин прописан за комисијску примопредају података.

60. Централни регистар врши пренос акција на основу решења Агенције за приватизацију којим се акције са власничког рачуна финансијских инструмената даваоца изјаве преносе на власнички рачун финансијских инструмената Акционарског фонда, у смислу закона којим се регулише право на бесплатне акције и новчану накнаду коју грађани остварују у поступку приватизације.

Пренос обвезница Републике Србије издатих по основу девизне штедње грађана, врши се на основу уговора о преносу тих обвезница и налога за пренос потписаног од стране претходног власника.

Пренос финансијских инструмената са плаћањем

61. Централни регистар врши пренос финансијских инструмената са једног рачуна на други истовремено са плаћањем – ДВП принципу (*Delivery versus Payment-DvP*) на основу налога за пренос финансијских инструмената и налога за новчано плаћање, примљених преко чланова Централног регистра (депозитара финансијских инструмената и новца уговорних страна у трансакцији) и то у року назначеном у налозима, а у складу са Правилником о терминском плану рада Централног регистра.

Регулисано тржиште/МТП доставља Централном регистру електронски фајл са подацима о склопљеним трансакцијама са финансијским инструментима (закључнице). На основу добијених закључница, Централни регистар прослеђује електронске поруке члановима Централног регистра који воде рачуне финансијских инструмената и новчане рачуне продаваца и купаца. Чланови Централног регистра потврђују поруке слањем електронских порука Централном регистру.

62. Централни регистар може у закључници коју му је проследило регулисано тржиште/МТП, на образложени писмени захтев члана Централног регистра који је учесник у

транзакцији, мењати податке о:

- 1) висини провизије инвестиционог друштва, члана Централног регистра,
- 2) броју рачуна финансијских инструмената (погрешно унета шифра члана Централног регистра који води рачун финансијских инструмената или врста рачуна финансијских инструмената клијента),
- 3) новчаном рачуну (погрешно унета шифра члана Централног регистра који води новчани рачун клијента).

Уколико продавац на свом рачуну нема довољно финансијских инструмената, који су предмет продаје (на пример продат погрешан финансијски инструмент или унети погрешни подаци о продавцу), или у случају да купац нема довољно новчаних средстава за реализацију куповине финансијских инструмената, члан Централног регистра, посредник у предметној трансакцији, упућује Централном регистру захтев за промену матичних података клијената. Промена матичних података клијената врши се искључиво на начин да се матични број клијента (брокерски посао) замени матичним бројем, члана Централног регистра, посредника у трансакцији (дилерски посао).

63. У закључницама које је регулисано тржиште/МТП проследило Централном регистру, нису дозвољене измене:

- 1) матичног броја клијента купца и продавца, осим у случају из тачке 62. става 2.;
- 2) ISIN броја финансијских инструмената;
- 3) количине и цене финансијских инструмената.

Ако продавац финансијских инструмената који су били предмет продаје нема исте на свом рачуну финансијских инструмената (продат погрешан финансијски инструмент или унети погрешни подаци о продавцу), или ако купац нема новчаних средстава за купљене финансијске инструменте, а члан Централног регистра не преузме обавезу у складу са тачком 62. став 2., Централни регистар активира друге ванредне процедуре.

За трансакције закључене на регулисаном тржишту/МТП, Централни регистар врши клиринг и салдирање финансијских инструмената и новца на датум инициран од стране учесника у трансакцији, у складу са Правилником о терминском плану рада Централног регистра. Пренос финансијских инструмената са продавца на купца врши се истовремено са преносом новчаних средстава са купца на продавца по ДВП принципу (*Delivery versus Payment-DvP*).

Уколико лице куповином акција банке и других учесника у складу са законом стекне 5% и више учешћа у капиталу банке и других учесника у складу са законом, то лице је у обавези да члану Централног регистра, који води његов рачун финансијских инструмената, достави потврду Народне банке Србије којом се одобрава то стицање учешћа у капиталу банке.

Уколико лице куповином акција инвестиционог друштва, односно организатора тржишта и друштва за управљање инвестиционим фондовима стиче квалификовано учешће у капиталу тих правних субјеката, то лице је у обавези да члану Централног регистра, који води његов рачун финансијских инструмената достави дозволу Комисије за хартије од вредности којом се одобрава то стицање учешћа у капиталу.

Нетинг финансијских инструмената на нивоу клијента

64. Нетинг финансијских инструмената се врши на нивоу клијента код одређеног депозитара – члана Централног регистра, чиме је омогућено да (будући) ималац финансијских инструмената прода исте пре салдирања у Централном регистру, односно пре него што се

оне пренесу на његов власнички рачун финансијских инструмената. Члан Централног регистра може за своје клијенте да прати стање (дуговање или потраживање) у периоду од T+0 до T+3. Период од T+0 до T+3 се рачуна у односу на датум салдирања.

Централни регистар врши проверу стања финансијских инструмената у закључницама добијених од регулисаног тржишта. Уколико је потенцијално стање веће или једнако продатим финансијским инструментима закључница је исправна, а уколико је потенцијално стање мање од продатих финансијских инструмената онда се евидентира грешка и обавештава се инвестиционо друштво да би спровело ванредну процедуру или извршило позајмљивање.

Налози за пренос финансијских инструмената по основу трговања ван регулисаног тржишта и МТП неће моћи да се унесу преко корисничке апликације Централног регистра уколико продавац нема довољну количину финансијских инструмената на свом власничком рачуну, или ако нема већ унет налог куповине за финансијске инструменте чије салдирање није завршено.

Нето позиција хартија од вредности динамички се мења са учитавањем нових закључница достављених од организатора тржишта, као и са уносом налога са ОТЦ, изменом депозитара и клирингом и салдирањем, тако да члан Централног регистра прати и води рачуна о потенцијалном стању својих клијента преко корисничке апликације Централног регистра.

Трговање финансијским инструментима ван регулисаног тржишта/МТП

65. Ван регулисаног тржишта/МТП може се трговати дужничким финансијским инструментима.

66. Ван регулисаног тржишта/МТП може се трговати финансијским инструментима које је издала Република Србија и Народна банка Србије.

67. Ван регулисаног тржишта/МТП може се трговати акцијама у складу са законом којим се уређује преузимање акционарских друштава и законом којим се уређују привредна друштва у следећим случајевима:

- 1) у поступку понуде за преузимање акција;
- 2) у поступку принудне продаје;
- 3) у поступку принудне куповине;
- 4) ради остваривања посебних права несагласних акционара;
- 5) у поступку стицања/отуђења сопствених акција.

68. Ван регулисаног тржишта/МТП може се трговати акцијама које су издале банке у следећим случајевима:

- 1) када је законити ималац тих акција Република Србија;
- 2) када је законити ималац тих акција Агенција за осигурање депозита;
- 3) када законити имаоци тих акција писаним уговором овласте Агенцију за осигурање депозита, да за њихово име и за њихов рачун изврши продају акција трећем лицу;

- 4) у поступку уновчења имовине банака у стечају, односно ликвидацији, када поступак стечаја односно ликвидације спроводи Агенција за осигурање депозита.

69. Ван регулисаног тржишта/МТП може се трговати акцијама које су издала друштва за осигурање, када законити имаоци тих акција писаним уговором овласте Агенцију за осигурање депозита, да у њихово име и за њихов рачун изврши продају тих акција.

70. Ван регулисаног тржишта/МТП може се трговати акцијама које су издали Централни регистар, берза и друга лица у финансијском сектору, када је законити ималац тих акција Република Србија или када законити имаоци тих акција писаним уговором овласте Републику Србију, да у њихово име и за њихов рачун изврши продају тих акција.

71. Ван регулисаног тржишта/МТП може се трговати акцијама акционарског друштва :

- 1) акцијама које су пренете Акционарском фонду, или Агенцији за приватизацију, као и акцијама појединачних акционара који су придружили своје акције Акционарском фонду, или Агенцији за приватизацију и нуде их на продају истовремено са Акционарским фондом или Агенцијом за приватизацију;
- 2) акцијама чији је законити ималац Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање;
- 3) акцијама чији је законити ималац Републички фонд за развој;
- 4) акцијама чији је законити ималац Република Србија.

72. Ван регулисаног тржишта/МТП може да се тргује акцијама акционарског друштва чије акције нису укључене на регулисано тржиште, односно МТП.

Члан Централног регистра који има закључен уговор о отварању и вођењу рачуна финансијских инструмената са продавцем, врши унос налога за пренос финансијских инструмената преко корисничке апликације Централног регистра на основу следеће документације:

- 1) купопродајни уговор;
- 2) налог за пренос оверен од стране налогодавца;
- 3) потврда банке, члана Централног регистра, о обезбеђеним новчаним средствима од стране купца финансијских инструмената;
- 4) потврда надлежног органа акционарског друштва да је испоштована процедура прописана оснивачким актом тог друштва (право прече куповине) или да је оснивачким актом прописан слободан пренос акција.

73. Ван регулисаног тржишта/МТП може да се тргује акцијама које законити ималац (понуђач) нуди на основу одобреног проспекта за јавну понуду.

Члан Централног регистра који води рачун хартија од вредности законитог имаоца-понуђача доставља Централном регистру захтев за пренос хартија од вредности на рачуне законитих ималаца-купаца као и извештај о исходу јавне понуде са доказом да је тај документ достављен Комисији за хартије од вредности. Члан Централног регистра врши унос налога за пренос хартија од вредности и новца преко корисничке апликације Централног регистра.

74. Ако куповину, односно продају дужничких хартија од вредности врши Република Србија, односно Народна банка Србије, они достављају Централном регистру електронски фајл са закљученим трансакцијама.

Централни регистар на основу електронских фајлова или електронских налога о закљученим трансакцијама ван регулисаног тржишта/МТП формира електронске поруке које прослеђује члановима Централног регистра учесницима у трансакцији, који су у обавези да их потврде.

Централни регистар врши клиринг и салдирање по ДВП принципу (*Delivery versus Payment-DvP*), на дан унет у налогу.

Репо трансакције

75. Под репо трансакцијама подразумева се куповина и продаја финансијских инструмената на основу репо уговора, у којој је једна уговорна страна (репо-продавац) сагласна да прода финансијске инструменте другој уговорној страни (репо-купац) који је сагласан да плати репо-продавцу куповну цену, уз истовремену обавезу да на дан реоткупа репо-купац прода репо-продавцу финансијске инструменте које су предмет репо уговора. Репо-продавац извршиће новчано плаћање на дан реоткупа по унапред уговореној реоткупној цени.

Пренос финансијских инструмената по основу репо уговора са рачуна финансијских инструмената репо-продавца на рачун финансијских инструмената репо-купца врши се на основу овереног уговора и налога за пренос финансијских инструмената који је оверен од стране лица које преноси финансијске инструменте – репо-продавац. Члан Централног регистра који води рачун финансијских инструмената репо-продавца, врши унос налога за пренос финансијских инструмената преко корисничке апликације Централног регистра. Централни регистар на основу унетог налога, прослеђује електронске поруке учесницима у трансакцији, који су у обавези да потврде добијене поруке.

76. Репо трансакције које спроводе Република Србија и Народна банка Србије, у складу са својим одлукама, обављају се са финансијским инструментима које издају Република Србија и Народна банка Србије.

По завршеном репо трговању Република Србија и Народна банка Србије Централном регистру достављају електронски фајл са закљученим репо трансакцијама. Централни регистар прослеђује електронске поруке учесницима у трансакцији, који су у обавези да потврде добијене поруке.

77. За репо трансакције Централни регистар врши клиринг и салдирање финансијских инструмената и новца на датум инициран од стране учесника у трансакцији, у складу са Правилником о терминском плану рада Централног регистра. Пренос финансијских инструмената са репо-продавца на репо-купца врши се истовремено са преносом новчаних средстава са репо-купца на репо-продавца по ДВП принципу (*Delivery versus Payment-DvP*).

78. На дан реоткупа, репо-купац треба да има на свом рачуну финансијске инструменте који су били предмет репо трговања, а репо-продавац треба да обезбеди новчана средства за плаћање истих.

На дан реоткупа, по извршеној уплати новчаних средстава од стране репо-продавца, Централни регистар прослеђује електронске поруке учесницима у трансакцији, који их потврђују. Након потврђених порука и уплате новчаних средстава, Централни регистар врши клиринг и салдирање по ДВП принципу (*Delivery versus Payment-DvP*).

Централни регистар не одговара репо-продавцу и репо-купцу за било какву штету која може настати због неизвршења обавеза по основу репо уговора или због пропуста члана Централног регистра, који заступа учеснике у репо трансакцији.

IX ПОНУДА ЗА ПРЕУЗИМАЊЕ АКЦИЈА

79. Понуда за преузимање акција је јавна понуда упућена свим акционарима циљног друштва за куповину свих акција које су издате с правом гласа, уз услове и на начин одређен у складу са Законом о преузимању акционарских друштава.

Понуђач је у обавези да закључи уговор са чланом Централног регистра о вођењу депо рачуна понуђача и спровођењу поступка понуде за преузимање акција.

Члан Централног регистра - који делује у име и за рачун понуђача (агент понуђача) доставља Централном регистру следећу документацију:

- 1) захтев за објављивање понуде за преузимање акција,
- 2) решење Комисије за хартије од вредности о одобрењу понуде за преузимање акција,
- 3) текст понуде за преузимање акција у електронском и писаном облику (оверен од стране овлашћених лица понуђача и агента - члана Централног регистра),
- 4) скраћени текст понуде за преузимање акција у електронском и писаном облику (оверен од стране овлашћених лица понуђача и агента - члана Централног регистра).

Централни регистар објављује преко своје интернет странице обавештење и текст понуде о преузимању акција, а по захтеву члана Централног регистра - агента понуђача.

У случају конкурентске понуде или измене понуде за преузимање акција сходно се примењују одредбе става 2. ове тачке.

Сваку измену понуде, члан Централног регистра - агент понуђача је обавезан да одмах достави Централном регистру.

У случају конкурентске понуде рок првобитне понуде се продужава до истека важења конкурентских понуда. У случају објављивања измене понуде за преузимање акција, рок важења првобитне понуде се продужава за седам дана, с тим да укупан рок важења понуде буде у складу са одредбама закона којим се уређује преузимање акционарских друштава.

80. Централни регистар на захтев члана Централног регистра - агента понуђача, издаје јединствену евиденцију акционара са подацима о матичном броју, називу и адреси акционара, а за потребе обавештавања акционара о понуди за преузимање акција.

81. Законити имаоци хартија од вредности дају налог за депоновање акција члану Централног регистра који води њихов власнички рачун, у случају да се одлуче да прихвате јавни позив за преузимање акција.

Акционари који су пренели своје акције на рачун депонованих хартија од вредности могу дати налог за повлачење истих са рачуна депонованих хартија од вредности сваког радног дана док траје понуда за преузимање акција.

Чланови Централног регистра, прослеђују електронске поруке Централном регистру са налозима за депоновање акција или за повлачење депонованих акција, континуирано у времену трајања понуде за преузимање акција.

На основу добијених налога за пренос, Централни регистар врши пренос са власничког рачуна хартија од вредности акционара на рачун депонованих хартија од вредности понуђача, или обрнуто ако је у питању одустајање од депоновања акција.

82. У складу са одредбама закона којим се уређује преузимање акционарских друштава, понуда за преузимање акција је успешно завршена ако се на дан затварања понуде на рачуну депонованих хартија од вредности налази најмање она количина акција која је у понуди за преузимање акција наведена као минималан број акција који понуђач има намеру да стекне. У случају да је депонован већи број акција од минималног броја акција из понуде за преузимање, понуђач је у обавези да купи све депоноване акције.

У складу са одредбама закона којим се уређује преузимање акционарских друштава, понуда за преузимање акција није успела ако је на дан затварања понуде депонован мањи број акција од минималног броја акција из понуде за преузимање акција. У том случају, Централни регистар депоноване акције преноси са рачуна депонованих хартија од вредности на власничке рачуне финансијских инструмената акционара који су те акције депоновали.

Ставови 1. и 2. ове тачке односе се на условну понуду за преузимање акција којом је понуђач назначио минимални број акција са правом гласа који жели да стекне понудом за преузимање акција.

У случају безусловне понуде за преузимање акција понуђач стиче све понуђене акције у понуди за преузимање акција.

Централни регистар на интернет страници приказује податке о успешним понудама за преузимање акционарских друштава и неуспешним условним понудама за преузимање акција.

83. Код повлачења понуде за преузимање акција, члан Централног регистра - агент понуђача, доставља Централном регистру обавештење о повлачењу понуде за преузимање акција у писаном и електронском облику. По захтеву агента понуђача Централни регистар објављује преко своје интернет странице обавештење о повлачењу понуде за преузимање акција.

Члан Централног регистра преко корисничке апликације Централног регистра уноси податке о повлачењу понуде за преузимање акција. Централни регистар депоноване акције преноси са рачуна депонованих хартија од вредности на власничке рачуне финансијских инструмената акционара који су те акције депоновали.

84. У случају обуставе понуде за преузимање акција на основу Решења Комисије за хартије од вредности, Централни регистар поступа по решењу и депоноване акције преноси са рачуна депонованих хартија од вредности на власничке рачуне акционара који су депоновали акције.

Уколико се понуда за преузимање акција обуставља на основу Решења Комисије за хартије од вредности у периоду од T+0 до T+3, Централни регистар ће опозвати електронске поруке и извршити пренос депонованих хартија од вредности на власничке рачуне акционара који су депоновали акције.

85. На дан затварања понуде за преузимање акција, члан Централног регистра који води рачун депонованих хартија од вредности понуђача, прослеђује Централном регистру електронски фајл за затварање понуде за преузимање акција који садржи податке о купцу-понуђачу, броју акција за преузимање и цени по акцији.

Уколико је понуда за преузимање акција успешно завршена, Централни регистар доставља електронске поруке са подацима о реализованом депоновању акција члановима Централног регистра који воде власничке рачуне финансијских инструмената и новчане рачуне продаваца и купца-понуђача.

Уколико је дан затварања понуде за преузимање акција нерадни дан (субота, недеља, државни или верски празник прописан законом као нерадни дан), дан затварања понуде за преузимање акција помера се на први радни дан.

Плаћање по основу успешно завршене понуде за преузимање акција може се вршити у новцу и у финансијским инструментима.

Комисија за хартије од вредности прописује ближе услове под којима понуђач може понудити накнаду за преузимање и начин утврђивања накнаде.

86. Ако се плаћање врши у финансијским инструментима (у целости, или делимично), Централни регистар отвара и води понуђачу депозитни рачун финансијских инструмената на којем су положени финансијски инструменти којима се врши плаћање по основу понуде за преузимање акција. Полагање финансијских инструмената на депозитни рачун врши се на основу налога за пренос овереног од стране овлашћеног лица понуђача и члана Централног регистра - агента понуђача. У току трајања понуде за преузимање акција, понуђач не може располагати тим финансијским инструментима.

87. На дан затварања понуде за преузимање акција, Централни регистар доставља електронске поруке учесницима у поступку понуде за преузимање акција. Чланови Централног регистра су у обавези да одговоре на те поруке. Централни регистар врши клиринг и салдирање по ДВП принципу (*Delivery versus Payment-DvP*) у складу са Правилником о терминском плану Централног регистра.

У случају да се плаћање врши финансијским инструментима, члан Централног регистра – агент понуђача доставља Централном регистру електронским путем налоге за пренос финансијских инструмената са депозитног рачуна понуђача на власничке рачуне финансијских инструмената акционара – продаваца.

Х СТИЦАЊЕ СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА

88. Акционарско друштво које, у складу са одредбама закона којим се уређују привредна друштва, намерава да стиче сопствене акције путем понуде свим акционарима дужно је да Централном регистру, преко члана Централног регистра достави:

- 1) одлуку акционарског друштва о стицању сопствених акција;
- 2) текст понуде за стицање сопствених акција у писаном и електронском облику;
- 3) одобрење Народне банке Србије, уколико банка стиче сопствене акције;
- 4) одобрење Комисије уколико затворени инвестициони фонд стиче сопствене акције;
- 5) доказ о отвореном рачуну депонованих хартија од вредности на којем ће бити депоноване акције на које се та понуда односи;
- 6) доказ о обезбеђеним новчаним средствима или гаранције банке.

Текст понуде за стицање сопствених акција садржи следеће податке:

- 1) врста, класа и број акција које акционарско друштво жели да стекне,
- 2) цена по једној акцији,
- 3) начин и рок исплате цене и
- 4) рок трајања понуде који не може бити краћи од 15 дана.

По захтеву члана Централног регистра, Централни регистар објављује преко своје интернет странице обавештење и текст понуде за стицање сопствених акција.

Законити имаоци акција, на које се понуда за стицање сопствених акција односи, могу депоновати акције у року утврђеном у тој понуди, давањем налога за пренос на рачун депонованих акција, али их и повићи налогом за пренос са рачуна депонованих хартија од вредности у току трајања понуде за стицање сопствених акција.

89. Ако је по истеку рока за стицање сопствених акција депонован већи број акција од броја наведеног у понуди и уколико акционарско друштво-понуђач прихвата вишак депонованих акција, то друштво је дужно да уз писмено обавештење достави Централном регистру, преко

члана Централног регистра, доказ о постојању додатних средстава или гаранције банке, потребних ради плаћања тог вишка депонованих акција.

Ако акционарско друштво не прихвата вишак депонованих акција, Централни регистар врши пренос вишка депонованих акција са рачуна депонованих хартија од вредности акционарског друштва пропорционално сваком акционару који је депоновао акције. При обрачуну броја акција узима се цели број акција сразмерно од сваког акционара који је депоновао акције. У случају сразмерног пропорционалног враћања вишка акција у односу на депоноване акције, Централни регистар може формирати корективне налоге ради реализације тачног броја акција, које друштво жели да преузме.

У случају измене понуде за стицање сопствених акција (измене цене, рока трајања стицања) потребно је доставити документацију у складу са тачком 88.

90. На дан затварања понуде за стицање сопствених акција, Централни регистар прослеђује електронске поруке члановима Централног регистра који воде рачуне финансијских инструмената и новчане рачуне клијената. Чланови Централног регистра потврђују поруке слањем електронских порука Централном регистру.

Централни регистар врши клиринг и салдирање по ДВП принципу (*Delivery versus Payment-DvP*) у складу са Правилником о терминском плану рада Централног регистра.

XI СТИЦАЊЕ СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА ОД НЕСАГЛАСНИХ АКЦИОНАРА

91. Стицање сопствених акција од несагласних акционара у случају када акционар који тражи од акционарског друштва да изврши плаћање износа једнаког утврђеној вредности његових акција, ако гласа против или се уздржи од гласања поводом одлука које доноси то акционарско друштво, ради откупа тих акција као сопствених акција у складу са одредбама закона којим се уређују привредна друштва – тај акционар је дужан да члану Централног регистра са којим има закључен уговор о вођењу и отварању власничког рачуна достави следећу документацију:

- 1) налог за пренос са власничког рачуна финансијских инструмената тог акционара на власнички рачун финансијских инструмената акционарског друштва оверен од стране несагласног акционара.
- 2) примерак писаног захтева који је тај акционар упутио акционарском друштву ради откупа његових акција. Захтев треба да садржи следеће податке: име, односно пословно име акционара, место пребивалишта, број акција и класу акција чији се откуп тражи, као и доказ да је поднет од стране акционара у законском року;
- 3) обавештење акционарског друштва о прихватању захтева несагласних акционара, утврђеној цени по акцији и доказ о обезбеђеним средствима за куповину акција од несагласних акционара (потврда члана Централног регистра).

Члан Централног регистра врши унос налога за пренос хартија од вредности преко корисничке апликације Централног регистра у складу са Правилником о терминском плану рада Централног регистра.

Централни регистар на основу унетог налога за пренос формира електронске поруке и прослеђује члановима Централног регистра – учесницима у трансакцији. Централни регистар врши салдирање хартија од вредности и новца (по ДВП принципу (*Delivery versus Payment-DvP*)) на дан који је унет у налогу.

XII СМАЊЕЊЕ ОСНОВНОГ КАПИТАЛА АКЦИОНАРСКОГ ДРУШТВА

92. Акционарско друштво обавештава Централни регистар о спроведеном смањењу основног капитала, преко члана Централног регистра, у случајевима:

- 1) повлачења и поништења акција у поседу акционара,
- 2) поништења сопствених акција друштва и
- 3) смањења номиналне вредности акција или рачуноводствене вредности код акција без номиналне вредности.

93. У случају смањења броја акција по основу повлачења и поништења акција у поседу акционара, акционарско друштво преко члана Централног регистра доставља:

- одлуку о смањењу основног капитала повлачењем и поништењем акција, коју доноси скупштина акционара тог друштва, односно други орган друштва надлежан за доношење те одлуке у складу са статутом и оснивачким актом друштва,
- решење Агенције за привредне регистре о уписаној одлуци о смањењу капитала, односно извод Агенције за привредне регистре,
- налоге за пренос акција са рачуна финансијских инструмената акционара, који се достављају на електронском медију (ЦД), и примопредаја се врши комисијски на начин прописан овим Правилима пословања,
- изјаву законског заступника издаваоца о испуњености услова за смањење капитала издаваоца.

Централни регистар на основу поднетог захтева и достављене документације врши поништавање акција у поседу акционара.

94. У случају смањења броја акција по основу поништења сопствених акција, акционарско друштво, преко члана Централног регистра, доставља Централном регистру одлуку тог друштва о смањењу основног капитала поништењем сопствених акција, решење Агенције за привредне регистре о уписаној одлуци о смањењу капитала, односно извода Агенције за привредне регистре и изјаву законског заступника издаваоца о испуњености услова за смањење капитала издаваоца.

Централни регистар на основу поднетог захтева, налога за пренос акција и достављене документације врши поништавање сопствених акција акционарског друштва.

95. У случају смањења номиналне или рачуноводствене вредности, код акција без номиналне вредности, акционарско друштво, преко члана Централног регистра, доставља Централном регистру одлуку скупштине акционара тог друштва, односно другог органа друштва надлежног за доношење те одлуке у складу са статутом и оснивачким актом друштва, решење Агенције за привредне регистре о уписаној одлуци о смањењу капитала, односно извод Агенције за привредне регистре и изјаву законског заступника издаваоца о испуњености услова за смањење капитала издаваоца.

96. У случају брисања уписаних акција које су делимично уплаћене и чијим је акционарима исплаћен раније уплаћени износ, акционарско друштво, преко члана Централног регистра, доставља Централном регистру одлуку о смањењу основног капитала за вредност извршених уплата оних акција које нису уплаћене у целости у року прописаном у одлуци о издавању тих акција и доказ о извршеној исплати уплаћеног износа акционарима за акције које нису у потпуности уплаћене.

Централни регистар на основу поднетог захтева и достављене документације врши брисање акција које се повлаче и поништавају.

ХШ ПРИНУДНИ ОТКУП АКЦИЈА И ПРАВО НА ПРОДАЈУ АКЦИЈА

Принудни откуп акција

97. Када на предлог акционара који има најмање 90% основног капитала акционарског друштва (откупилац) и који има најмање 90% гласова свих акционара који поседују обичне акције, скупштина акционара донесе одлуку о принудном откупу свих акција преосталих акционара, потребно је да откупилац преко члана Централног регистра достави:

- 1) захтев о спровођењу принудног откупа;
- 2) одлука Скупштине акционара о принудном откупу;
- 3) решење Агенције за привредне регистре о уписаној одлуци;
- 4) потврду о износу утврђене цене акција друштва у складу са законом;
- 5) изјаву откупиоца о повезаним лицима са откупиоцем у периоду од најмање годину дана пре доношења одлуке о принудном откупу;
- 6) потврду банке, члана Централног регистра, о обезбеђеним новчаним средствима за куповину акција од преосталих акционара;
- 7) обавештење о принудном откупу акција акционарског друштва у електронском облику, које Централни регистар објављује на интернет страници Централног регистра;
- 8) изјава издаваоца да је одлука о принудном откупу донета у складу са важећим Статутом;
- 9) изјава откупиоца да ли је понуда за преузимање акција у складу са којом се спроводи принудни откуп, обавезна или добровољна, а у случају примене члана 523. Закона о привредним друштвима.

98. Ако откупилац путем понуде за преузимање акција поседује најмање 90% основног капитала акционарског друштва и има најмање 90% гласова свих акционара који поседују обичне акције, има право да у року од три месеца од дана истека понуде за преузимање акција спроведе принудни откуп акција по условима из понуде за преузимање акција, под условом да је акције стекао:

- 1) искључиво путем добровољне понуде за преузимање акција која је упућена свим преосталим акционарима, стекао најмање 90% акција које су биле предмет те понуде или
- 2) да је ту понуду за преузимање акција спровео као обавезну.

99. Централни регистар на основу достављене документације формира електронске поруке које прослеђује члановима Централног регистра који воде власничке рачуне хартија од вредности несагласних акционара. Чланови Централног регистра су у обавези да потврде те поруке.

Централни регистар врши клиринг и салдирање по ДВП принципу (*Delivery versus Payment-DvP*) у складу са Правилником о терминском плану рада Централног регистра. За акционаре који немају отворен власнички рачун финансијских инструмената код члана Централног регистра, Централни регистар новчана средства преноси члану Централног регистра - корпоративном агенту циљног друштва.

Уколико се акције несагласних акционара налазе на заложном рачуну или су на други начин блокиране, оне не могу бити предмет принудног откупа.

Централни регистар врши забрану уписа заложног права на акцијама у време трајања принудног откупа.

Члан Централног регистра који спроводи поступак принудног откупа је обавезан да достави Централном регистру податке за акционаре који немају јединствен идентификациони број, ПИБ број и шифру општине.

Централни регистар ће обуставити поступак принудног откупа на захтев надлежног суда, у случају да није извршено салдирање хартија од вредности и новца у складу са уредно достављеном документацијом од стране члана Централног регистра.

Право на продају акција

100. Акционар који стекне најмање 90% основног капитала друштва (контролни акционар) обавезан је да купи акције свих преосталих акционара на њихов захтев. Да би реализовали захтев за продају акција, преостали акционари достављају члану Централног регистра, следећу документацију:

- 1) захтев за продају акција упућен акционарском друштву;
- 2) налог за пренос са власничког рачуна финансијских инструмената акционара на власнички рачун финансијских инструмената контролног акционара оверен од стране акционара;
- 3) потврда акционарског друштва о износу утврђене цене акција друштва у складу са законом;
- 4) потврда банке, члана Централног регистра о обезбеђеним новчаним средствима контролног акционара за куповину акција од преосталих акционара.

101. Ако је контролни акционар, путем понуде за преузимање акција, стекао најмање 90% основног капитала акционарског друштва, и има најмање 90% гласова свих акционара који поседују обичне акције, онда преостали акционари имају право на продају својих акција по условима из понуде за преузимање акција, у року од три месеца од дана истека понуде за преузимање акција.

102. Централни регистар на основу унетих налога формира и прослеђује електронске поруке учесницима у трансакцији. Централни регистар врши клиринг и салдирање по ДВП принципу (*Delivery versus Payment-DvP*) на дан унет у налогу.

XIV ОТУЂЕЊЕ СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА

103. Када се продаја (отуђење) сопствених акција врши путем понуде свим акционарима који остварују своје право пречег уписа у складу са одредбама закона којим се уређују привредна друштва, издавалац тих акција је дужан да Централном регистру, преко члана Централног регистра достави:

- 1) писмени захтев;
- 2) одлуку акционарског друштва о продаји (отуђењу) сопствених акција;
- 3) текст понуде о продаји (отуђењу) сопствених акција (у писаном и електронском облику);
- 4) доказ о постојању наменског динарског рачуна код уплатне банке, ради уписа и уплате акција које акционарско друштво продаје (отуђује) као сопствене акције.

Текст понуде за продају (отуђење) сопствених акција Централни регистар објављује преко своје интернет странице.

Законити имаоци акција на које се понуда за продају (отуђење) сопствених акција односи могу извршити упис и уплату акција у року утврђеном у понуди, давањем налога за куповину акција у уплатној банци - члану Централног регистра. Члан Централног регистра код којег је вршен упис и уплата прослеђује Централном регистру електронски фајл са налозима куповине акција.

Клиринг и салдирање по ДВП принципу (*Delivery versus Payment-DvP*), спроводи се у складу са Правилником о терминском плану рада Централног регистра.

104. Када се отуђење сопствених акција врши ради расподеле запосленима у друштву или повезаном друштву, или за награђивање чланова одбора директора, односно извршног и надзорног одбора у складу са одредбама закона којим се уређују привредна друштва, издавалац тих акција је дужан да Централном регистру, преко члана Централног регистра достави:

- 1) захтев члана Централног регистра за продају (отуђење) сопствених акција у ком је наведен основ стицања сопствених акција;
- 2) одлуку о отуђењу сопствених акција у складу са одредбама закона којим се уређују привредна друштва;
- 3) изјаву акционарског друштва да је отуђење сопствених акција лицима из ове тачке у складу са статутом друштва и одлуком о стицању тих акција;
- 4) налоге за пренос који се достављају на електронском медију (ЦД) и примопредаја се врши комисијски на начин прописан овим правилима пословања.

XV ПРИДРУЖИВАЊЕ АКЦИЈА АКЦИОНАРА ПАКЕТУ АКЦИЈА АКЦИОНАРСКОГ ФОНДА ИЛИ АГЕНЦИЈЕ ЗА ПРИВАТИЗАЦИЈУ

105. Члан Централног регистра у име и за рачун свог клијента (Акционарског фонда, или Агенције за приватизацију) доставља захтев Централном регистру и документацију за придруживање (депоновање) акција акционара Акционарском фонду или Агенцији за приватизацију:

- 1) уговор о пружању услуга у припреми и реализацији понуде за придруживање акција који Акционарски фонд, или Агенција за приватизацију закључује са чланом Централног регистра;
- 2) захтев члана Централног регистра за отварање рачуна за придруживање (рачун депоновања);
- 3) јавни позив за придруживање акција у писаној форми оверен од стране овлашћених лица;
- 4) текст понуде за придруживање у писаном и електронском облику.

Текст понуде за придруживање (депоновање) акција Централни регистар објављује преко своје интернет странице. Чланови Централног регистра обавештавају о понуди за придруживање акционаре на које се то придруживање односи, а са којима имају склопљен уговор о отварању и вођењу рачуна хартија од вредности.

106. Законити имаоци акција на које се понуда за придруживање (депоновање) акција односи могу депоновати акције у року утврђеном у тој понуди, давањем налога за пренос акција код члана Централног регистра, односно давањем налога за повлачење у случају одустајања од придруживања акција. Истеком рока за депоновање законити ималац акција не може дати налог за повлачење истих.

107. Након закљученог купопродајног уговора између Акционарског фонда, или Агенције за приватизацију и купца, члан Централног регистра доставља тај уговор Централном регистру. Поред уговора, члан Централног регистра доставља захтев у коме је наведен датум салдирања трансакција.

108. Централни регистар формира електронске поруке које прослеђује члановима Централног регистра који су учесници у продаји акција путем придруживања. Чланови Централног регистра су у обавези да потврде поруке. На дан салдирања Централни регистар врши пренос хартија од вредности и новца по ДВД принципу у складу са Правилником о терминском плану рада Централног регистра.

XVI УПИС ПРАВА ТРЕЋИХ ЛИЦА НА ФИНАНСИЈСКИМ ИНСТРУМЕНТИМА

109. Права трећих лица на финансијским инструментима имају дејство према другим лицима од дана уписа у Централни регистар.

Право залоге на финансијским инструментима настаје уписом тог права на власничком рачуну ималаца тих финансијских инструмената, тако што се финансијски инструменти на којима је уписано заложно право воде на посебном подрачуну власничког рачуна хартија од вредности - заложни рачун.

Правни основ за стицање права трећих лица на финансијским инструментима може бити уговор о залози као и други правни основ у складу са законом.

У случају да је правни основ за упис залоге уговор о кредиту, при чему је корисник кредита резидент а давалац кредита нерезидент, за упис залоге у Централни регистар потребно је одобрење Народне банке Србије о задужењу резидента у иностранству, поред уговора о кредиту и уговора о залози.

Члан Централног регистра који води власнички рачун залогодавца уноси налог за упис права трећих лица преко корисничке апликације Централног регистра, а на основу правног основа и налога за пренос финансијских инструмената са власничког на заложни рачун овереног од стране залогодавца.

Доказ о стицању права трећих лица на финансијским инструментима, члан Централног регистра је обавезан да чува у својој евиденцији у складу са законом и да га да Централном регистру на увид, на његов захтев.

Уписом права трећих лица на финансијским инструментима блокира се стање тих финансијских инструмената на заложном рачуну и они се могу преносити са заложног рачуна само у складу са законским прописима.

Централни регистар врши упис залоге другог и вишег реда на основу захтева члана Централног регистра уз који се доставља уговор о залози, као и други правни основ у складу са законом.

Извршни поверилац са стеченим и уписаним заложним правом, као и други заложни повериоци намирују се према редоследу уписа заложног права у Централном регистру, а у складу са законом којим се регулише извршење и обезбеђење потраживања.

Централни регистар врши забрану уписа заложног права на акцијама у време трајања понуде за преузимање акција и принудног откупа акција.

Централни регистар на својој интернет страници јавно објављује податке о уписаном праву трећих лица на финансијским инструментима.

110. Упис заложног права по основу правног посла брише се на основу налога за пренос финансијских инструмената који доставља залогодавац уз доказ о престанку основне обавезе залогодавца издатог од стране залогопримца, односно када залогопримац достави Централном регистру обавештење да је престало потраживање, као и на основу правоснажне и извршне судске одлуке.

111. Ако законити ималац финансијских инструмената чији су финансијски инструменти пренети на заложни рачун не испуни обавезе о року утврђеном основним уговором на основу кога је настало право залогe или друго право на финансијским инструментима, поверилац има право да покрене поступак продаје заложених финансијских инструмената у случају да је то утврђено основним уговором, а по истеку осам дана од дана упозорења учињеног дужнику или залогодавцу, када то није исто лице. Залогопримац може да покрене поступак продаје финансијских инструмената и на основу правоснажне и извршне судске одлуке.

Поверилац је дужан да благовремено обавести оба лица (дужника и залогодавца, када то није исто лице) о датуму продаје заложених финансијских инструмената и о начину те продаје, у складу са законом.

Салдирање продатих заложених финансијских инструмената врши се по ДВП принципу (*Delivery versus Payment-DvP*), с тим што се новчана средства преносе на новчани рачун члана Централног регистра код кога је залогодавац отворио заложни рачун.

112. Члан Централног регистра је дужан да новчана средства од продатих финансијских инструмената одмах пренесе на новчани рачун повериоца.

Уколико је продајом заложених финансијских инструмената добијени новчани износ већи од износа дуга, члан Централног регистра је дужан да тај вишак одмах пренесе на новчани рачун дужника.

Када корисник кредита на основу залогe финансијских инструмената а по доспелости, не врати добијени кредит банци од које је добио кредит, та банка може своја потраживања намирити продајом заложених финансијских инструмената које је ради обезбеђења заложног корисник кредита или треће лице, уколико уговором о залози таква одредба уговорена.

Члан Централног регистра, који заступа продавца заложених финансијских инструмената, дужан је да по извршеној продаји, Централном регистру достави податке о залогодавцу, количини продатих финансијских инструмената, податке о залогопримцу, као и правни основ уписа права трећих лица на финансијским инструментима.

XVII ОГРАНИЧЕЊЕ ПРАВА ИЗ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ

113. Располагање правима из хартија од вредности може бити ограничено у случају:

- 1) да се законити ималац хартија од вредности одриче располагања одређеним или свим правима која проистичу из хартија од вредности у складу са законским прописима,
- 2) да надлежни суд донесе одлуку о забрани располагања одређеним или свим правима из хартија од вредности,
- 3) да Комисија за хартије од вредности донесе Решење о одузимању права гласа законитом имаоцу

1) Законити ималац хартија од вредности доставља преко члана Централног регистра захтев и одговарајући правни основ за упис ограничења располагања одређеним или свим правима која проистичу из хартија од вредности.

Централни регистар брише упис ограничења располагања одређеним или свим правима која проистичу из хартија од вредности, на захтев законитог имаоца уз одговарајући правни основ, који се доставља преко члана Централног регистра.

2) Централни регистар уписује ограничења располагања одређеним или свим правима која проистичу из хартија од вредности на основу одлуке надлежног суда, достављене од стране члана Централног регистра или надлежног суда.

Упис ограничења располагања правима из хартија од вредности по основу судске одлуке Централни регистар брише на основу судске одлуке о укидању тог ограничења коју доставља члан Централног регистра или надлежни суд.

3) Централни регистар врши упис, односно одузимање права гласа законитом имаоцу акција на основу решења Комисије за хартије од вредности.

У случају замене постојећих акција, Централни регистар обавештава Комисију за хартије од вредности о извршеној замени, како би Комисија за хартије од вредности донела решење о одузимању права гласа законитом имаоцу на новоиздатим акцијама.

114. На захтев законитог имаоца, а уз одговарајући правни основ и налог за пренос финансијских инструмената, члан Централног регистра врши пренос финансијских инструмената на рачун забране располагања - подрачун власничког рачуна, као и пренос са рачуна забране располагања на власнички рачун законитог имаоца.

115. Централни регистар на својој интернет страници јавно објављује податке о уписаном ограничењу права из хартија од вредности за акционаре код којих је уписано то ограничење.

XVIII НАЧИН ВРШЕЊА КОРПОРАТИВНИХ РАДЊИ

116. Централни регистар по захтеву издаваоца или другог овлашћеног лица, преко члана Централног регистра, врши корпоративне радње.

Захтев из става 1. ове тачке доставља се преко члана Централног регистра у писаној или електронској форми.

Када прими захтев из става 1. ове тачке, Централни регистар ће поступити у складу, на начин и у року назначеним у захтеву, у складу са овим правилима пословања и другим актима Централног регистра.

Корпоративне радње обухватају:

- 1) исплату дивиденде у акцијама и новцу,
- 2) исплату купона, односно ануитета дужничких финансијских инструмената,
- 3) исплату дужничких финансијских инструмената о року доспећа,
- 4) обавештење о исплати купона односно ануитета дужничких финансијских инструмената,
- 5) обавештење о исплати дужничких финансијских инструмената о року доспећа,
- 6) обавештење о исплати дивиденде,
- 7) обавештавање законитих ималаца о одржавању Скупштине акционара,
- 8) обавештавање законитих ималаца акција о понуди за преузимање акција,
- 9) обавештавање законитих ималаца акција о понуди за стицање сопствених акција,

- 10) обавештавање законитих ималаца акција о понуди за отуђење сопствених акција,
- 11) обавештење о стицању сопствених акција од несагласних акционара,
- 12) обавештење о принудном откупу акција,
- 13) обавештење о праву на продају акција,
- 14) обавештење о придруживању акција државном пакету ради продаје тендерским путем,
- 15) друга обавештења на захтев члана,
- 16) достављање јединствене евиденције акционара за потребе одржавања Скупштине акционара, и у другим случајевима предвиђеним законом.

Исплата дивиденде

117. Члан Централног регистра (корпоративни агент) за свог клијента - издаваоца, подноси захтев Централном регистру за исплату дивиденде. Уз захтев члан Централног регистра доставља и следећу документацију:

- 1) одлуку надлежног органа издаваоца о исплати дивиденде,
- 2) обавештење у писаном и електронском облику,
- 3) електронски налог за исплату дивиденде, који уноси преко корисничке апликације Централног регистра.

Централни регистар преко своје интернет странице објављује обавештење о исплати дивиденде. Чланови Централног регистра о исплати дивиденде обавештавају акционаре са којима имају склопљен уговор о отварању и вођењу рачуна хартија од вредности на које се то обавештење односи.

На основу достављене документације и унетог налога за исплату дивиденде, Централни регистар формира електронске поруке које прослеђује члановима Централног регистра који воде рачуне хартија од вредности акционара. Чланови Централног регистра су у обавези да потврде добијене електронске поруке.

На дан исплате дивиденде, издавалац уплаћује новчана средства за исплату дивиденде на новчани рачун члана Централног регистра - корпоративног агента издаваоца у Централном регистру. Централни регистар новчана средства дивиденде прослеђује члановима Централног регистра који воде рачуне хартија од вредности законитих ималаца тих акција и врше пренос средстава на новчане рачуне законитих ималаца.

За акционаре чије се акције воде на рачуну хартија од вредности код Централног регистра, новчана средстава за дивиденду се уплаћују члану Централног регистра - корпоративном агенту издаваоца.

Исплата финансијских инструмената о року доспећа односно каматних купона или ануитета

118. Уплата новчаних средстава по основу исплате о року доспећа дужничких финансијских инструмената односно каматних купона или ануитета врши се на новчани рачун корпоративног агента/агента емисије издаваоца у Централном регистру, у складу са Правилником о терминским плану рада Централног регистра. Члан Централног регистра-корпоративни агент/агент емисије издаваоца је у обавези да преко корисничке апликације Централног регистра иницира исплату дужничких финансијских инструмената односно каматних купона или ануитета и верификује податке за исплату у складу са одлуком и

захтевом издаваоца, а на начин прописан Корисничким упутством Централног регистра.

На основу унете потврде исплате и извршене уплате новчаних средстава, Централни регистар формира електронске поруке које прослеђује члановима Централног регистра који воде рачуне финансијских инструмената законитих ималаца, односно члановима који воде новчане рачуне законитих ималаца финансијских инструмената, у складу са захтевом за исплату финансијских инструмената и каматних купона. Чланови Централног регистра су у обавези да потврде добијене електронске поруке.

Исплата каматних купона или анuitета врши се преносом новчаних средстава на рачуне чланова Централног регистра код којих се воде рачуни финансијских инструмената законитих ималаца, који врше пренос на новчане рачуне законитих ималаца. На захтев члана Централног регистра новчана средства за каматне купоне се могу преусмерити на члана Централног регистра код ког се води новчани рачун имаоца финансијских инструмената.

Исплата о року доспећа дужничких финансијских инструмената врши се преносом новчаних средстава на рачуне чланова Централног регистра код којих се воде рачуни финансијских инструмената законитих ималаца, који врше пренос на новчане рачуне законитих ималаца. На захтев члана Централног регистра, новчана средства за исплату финансијских инструмената могу се преусмерити на члана Централног регистра код ког се води новчани рачун имаоца финансијских инструмената. На основу извршених обавеза по основу дужничких финансијских инструмената, Централни регистар врши испис финансијских инструмената на рачун окончања емисије дужничких финансијских инструмената.

Централни регистар на својој интернет страници јавно објављује обавештење издаваоца да на дан доспећа врши исплату доспелих финансијских инструмената односно купона или анuitета. Захтев за обавештење издаваоца доставља корпоративни агент/агент емисије, члан Централног регистра.

Уколико се на дан доспећа не изврши уплата потребног износа новчаних средстава за исплату или се уплата изврши делимично, Централни регистар неће извршити предметну исплату. Члан Централног регистра, корпоративни агент/агент емисије је дужан да обавести Централни регистар да издавалац неће извршити обавезе о року доспећа путем корисничке апликације Централног регистра и законите имаоце доспелих финансијских инструмената путем јавног обавештења на интернет страници Централног регистра. Када издавалац изврши уплату целокупног износа новчаних средстава по основу обавеза прописаних одлуком о издавању за доспеле финансијске инструменте односно каматне купоне или анuitете и члан Централног регистра потврди исплату и поднесе захтев за исплату, Централни регистар врши пренос новчаних средстава законитим имаоцима и испис доспелих дужничких финансијских инструмената односно пренос новчаних средстава по основу каматних купона или анuitета.

Централни регистар може да врши испис и исплату финансијских инструмената пре рока доспећа, на захтев издаваоца који се доставља преко члана Централног регистра, а у складу са одлуком о издавању финансијских инструмената.

Централни регистар врши испис финансијских инструмената након рока доспећа у случају када су обавезе из тих финансијских инструмената измирене активирањем средстава обезбеђења (меница, банкарска гаранција, јемство..), а у складу са одлуком и захтевом издаваоца.

Члан Централног регистра, агент емисије, уз захтев издаваоца за испис финансијских инструмената, доставља следећу документацију:

- 1) налог за пренос финансијских инструмената са власничког рачуна оверен од

- стране власника финансијских инструмената и члана Централног регистра, агента емисије;
- 2) доказ Банке о уплати новчаних средстава на рачун власника финансијских инструмената по основу активирања средстава обезбеђења финансијских инструмената;
  - 3) изјава издаваоца под пуном материјалном и кривичном одговорношћу да су обавезе по основу доспелих финансијских инструмената и доспелих каматних купона, у случају купонских дужничких хартија од вредности, измирене након рока доспећа активирањем средстава обезбеђења, оверена у суду;

Централни регистар не одговара издаваоцима и законитим имаоцима за било какву штету која може настати због кашњења у исплати из било ког разлога, као и због неисправности или закашњења која су условљена пропустом члана Централног регистра, корпоративног агента издаваоца.

Обавештење о одржавању скупштине акционара

119. Члан Централног регистра, а по налогу лица које има право да сазове скупштину акционара, доставља Централном регистру захтев за објављивање обавештења за одржавање скупштине акционара. Уз захтев, члан Централног регистра подноси одлуку о сазивању скупштине акционара, оверену од стране овлашћеног лица, у писаном и електронском облику.

Централни регистар објављује преко своје интернет странице обавештење и одлуку о одржавању скупштине акционара. Чланови Централног регистра обавештавају акционаре са којима имају закључен уговор о вођењу рачуна хартија од вредности на које се то обавештење односи о одржавању скупштине акционара.

Јединствена евиденција акционара

120. Захтев за издавање јединствене евиденције акционара подноси се Централном регистру преко члана Централног регистра - корпоративног агента издаваоца.

Јединствена евиденција акционара се доставља са стањем на дан који је назначен у захтеву и тај дан не може бити дан издавања јединствене евиденције акционара.

Јединствена евиденција акционара садржи матични број акционара, име и презиме, односно пословно име, адресу акционара, број акција које поседује и број гласова из тих акција, уписана права трећих лица на акцијама (залога) са подацима о залогопримцима као и ограничења права располагања из акција.

Ако се акције законитог имаоца воде на збирном односно кастоди рачуну, уместо имена, презимена и матичног броја акционара, јединствена евиденција акционара садржи назив члана Централног регистра код кога је отворен збирни односно кастоди рачун и број тог рачуна, а члан Централног регистра може заступати законитог имаоца на скупштини акционара на основу пуномоћја добијеног у складу са законом.

Централни регистар издаје јединствену евиденцију акционара у писаном и у електронском облику.

Централни регистар издаје јединствену евиденцију акционара у року од 2 (два) дана од дана подношења захтева.

Сваки акционар има право увида у јединствену евиденцију акционара акционарског друштва у ком је то лице акционар.

Право из става 7. ове тачке се остварује увидом у јединствену евиденцију акционара која се води у електронској форми, у службеним просторијама Централног регистра, на захтев

заинтересованог лица или његовог пуномоћника. Захтев се подноси преко члана Централног регистра, а увид се врши у присуству представника тог члана Централног регистра.

Лице које подноси захтев за издавање јединствене евиденције акционара, или захтев за увид у јединствену евиденцију акционара Централном регистру, мора да поднесе и овлашћење за подношење захтева и преузимање јединствене евиденције акционара, односно увид у јединствену евиденцију акционара.

121. Централни регистар доставља јединствену евиденцију акционара за скупштину акционара на захтев акционарског друштва и у свим случајевима када корпоративни агент издаваоца поднесе захтев у име тог издаваоца.

122. Централни регистар доставља јединствену евиденцију акционара на основу судског решења о одржавању скупштине акционарског друштва, на захтев лица овлашћеног од стране суда за заказивање скупштине.

123. Централни регистар доставља јединствену евиденцију акционара на основу захтева регистрованог удружења акционара тог издаваоца. Удружење акционара подноси Централном регистру захтев за јединствену евиденцију акционара преко члана Централног регистра.

124. Централни регистар доставља јединствену евиденцију акционара на основу решења о одобрењу понуде за преузимање акција акционарског друштва, на захтев члана Централног регистра – корпоративног агента понуђача. У овом случају, јединствена евиденција акционара садржи матични број акционара, име и презиме, односно пословно име и адресу акционара.

125. Централни регистар доставља јединствену евиденцију акционара на захтев члана Централног регистра – корпоративног агента издаваоца, по основу исплате дивиденде преко Централног регистра, а на основу Одлуке о исплати дивиденде. У овом случају, јединствена евиденција акционара садржи матични број акционара, име и презиме, односно пословно име и адресу акционара, број акција и тип лица.

126. Централни регистар јавно објављује податке из јединствене евиденције акционара издавалаца на својој интернет страници.

Јединствена евиденција акционара јавно објављена на интернет страници Централног регистра садржи следеће податке:

1) име и презиме, односно пословно име акционара;

2) број акција које поседује акционар.

Ако се акције законитог имаоца воде на збирном односно кастоди рачуну, уместо имена, презимена акционара, јавно објављена јединствена евиденција акционара садржи назив члана Централног регистра код кога је отворен збирни односно кастоди рачун и број тог рачуна.

У случају да је уписано ограничење права из хартија од вредности за акционара, односно уписано заложно право, Централни регистар у јединственој евиденцији акционара на интернет страници поред података из става 2. даје обавештење о уписаном заложном праву односно ограничењу располагања.

127. У случају акционарског друштва које је издало акције у складу са Законом о праву на бесплатне акције и новчану накнаду коју грађани остварују у поступку приватизације, Централни регистар на својој интернет страници објављује податке из јединствене евиденције акционара тог друштва за првих десет акционара са највећим бројем акција.

XIX НАЧИН ОТКЛАЊАЊА РИЗИКА И ФОРМИРАЊЕ И КОРИШЋЕЊЕ ГАРАНТНОГ ФОНДА

128. На дан салдирања чланови Централног регистра, учесници у закљученим трансакцијама са финансијским инструментима, морају обезбедити финансијске инструменте и новац, како би Централни регистар могао да салдира финансијске инструменте и новац по ДВП принципу (*Delivery versus Payment-DvP*) у складу са Правилником о терминском плану рада Централног регистра.

129. Сви чланови Централног регистра, осим Републике Србије и Народне банке Србије, уплаћују средстава у Гарантни фонд Централног регистра како би се обезбедила потребна средства за испуњење обавеза у случају да члан Централног регистра благовремено не обезбеди финансијске инструменте или новац за закључене трансакције са финансијским инструментима.

Средства која се уплаћују у Гарантни фонд Централног регистра износе 40.000 евра и уплаћују се на рачун Централног регистра код Народне банке Србије према инструкцијама за плаћање Централног регистра.

На девизна средства чланова Централног регистра, која се воде код Народне банке Србије, Централни регистар обрачунава и исплаћује камату у складу са Одлуком Народне банке Србије о утврђивању каматне стопе коју Народна банка Србије плаћа на девизна средства Централног регистра. Девизна средства чланова Централног регистра састоје се од средстава Гарантног фонда и средстава које чланови Централног регистра уплаћују по основу трговања са финансијским инструментима.

Средства уплаћена у Гарантни фонд Централни регистар не може инвестирати или орочевати, већ их може држати само као депозит по виђењу код Народне банке Србије.

Средства уплаћена у Гарантни фонд Централни регистар држи у валути у којој је члан извршио уплату.

Поред средстава Гарантног фонда, члан Централног регистра даје менице као средство обезбеђења за благовремено салдирање финансијских инструмената и новца за закључене трансакције са хартијама од вредности.

130. У случају да члан Централног регистра нема довољно финансијских инструмената или новчаних средстава на свом рачуну на дан салдирања, Централни регистар активира средства Гарантног фонда у складу са Правилником о терминском плану рада Централног регистра.

У случају активирања средстава са рачуна Гарантног фонда, Централни регистар обрачунава накнаду за коришћење тих новчаних средстава, док члан Централног регистра не уплати/врати активирани средства на рачун Гарантног фонда код Централног регистра у складу са Правилником о тарифи Централног регистра.

Члан Централног регистра је дужан да активирани средства надокнади у што краћем року, а најкасније до почетка следећег радног дана.

131. Ако средства Гарантног фонда нису довољна за покриће обавезе члана Централног регистра, Централни регистар ће активирати менице на терет рачуна тог члана у висини недостајућих средстава.

Уколико активирањем Гарантног фонда и меница и ванредним процедурама није могуће обезбедити неопходна средства за салдирање трансакција, Централни регистар ће сторнирати спорну трансакцију уз сагласност свих учесника у трансакцији, и о томе обавестити Комисију за хартије од вредности и организатора тржишта.

Ванредне процедуре принудне продаје и принудне куповине финансијских инструмената

132. У случају да се активирањем Гарантног фонда не могу обезбедити новчана средства односно финансијски инструменти, Централни регистар покреће ванредне процедуре за принудну продају, односно за принудну куповину финансијских инструмената.

Принудна продаја, односно куповина финансијских инструмената отпочиње уношењем налога за продају, односно куповину тог финансијског инструмента у информациони систем организатора тржишта на којем се тим финансијским инструментом тргује од стране Централног регистра, а ако то није могуће (финансијским инструментом се не тргује код организатора тржишта, нема заказаног трговања том хартијом од вредности), принудна продаја, односно куповина отпочиње позивом свим члановима Централног регистра да доставе понуде за продају, односно куповину наведеног финансијског инструмента.

Пристигле понуде Централни регистар рангира по цени, а понуде са истом ценом по времену пристизања, при чему се код принудне продаје прихватају понуде са вишом ценом а код принудне куповине понуде са нижом ценом.

Централни регистар обавештава све учеснике у процесу принудне продаје, односно куповине о томе да ли су њихове понуде прихваћене или не, а за прихваћене понуде Централни регистар врши клиринг и салдирање по ДВП принципу (*Delivery versus Payment-DvP*).

Принудна продаја и принудна куповина финансијских инструмената одвијају се на начин прописан овим правилима, а у складу са Правилником о терминском плану рада Централног регистра.

XX ЧУВАЊЕ ЕЛЕКТРОНСКЕ ЕВИДЕНЦИЈЕ О ФИНАНСИЈСКИМ ИНСТРУМЕНТИМА И ЧУВАЊЕ МАТЕРИЈАЛИЗОВАНИХ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ

133. Централни регистар трајно чува дематеријализоване финансијске инструменте у електронском облику, од неовлашћеног приступа, измене и губитака у случају отказа система и елементарних непогода, прављењем резервних копија података и формирањем секундарне базе података.

Централни регистар чува оригиналну документацију на основу које је извршен упис у периоду од најмање пет година, док електронску документацију чува трајно.

Централни регистар дематеријализује хартије од вредности регистравањем хартија од вредности као електронски запис у Централном регистру, на основу захтева издаваоца достављеног преко члана Централног регистра – корпоративног агента издаваоца.

XXI ОСТАЛИ ПОСЛОВИ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА

134. Централни регистар спроводи поступак пријема чланова у Централни регистар у складу са законом којим се уређује тржиште капитала и Статутом Централног регистра.

Централни регистар може привремено да суспендује чланство у Централном регистру у случају да члан Централног регистра не извршава обавезе утврђене уговором о чланству.

135. Централни регистар врши контролу својих чланова у делу послова из надлежности Централног регистра.

У вршењу контроле из става 1. ове тачке, Централни регистар има право непосредног увида у документацију.

136. У случају да у контроли Централни регистар утврди неправилности, доноси решење којим се налаже члану Централног регистра да у одређеном року отклони такве неправилности.

Централни регистар омогућава својим члановима увид у податке који се односе на тог члана и његове клијенте.

137. Централни регистар јавно објављује податке о свим финансијским инструментима уписаним у Централни регистар на својој интернет страници у складу са Законом.

138. Централни регистар израђује информациона решења за потребе обављања послова Централног регистра.

Централни регистар израђује информациона решења за интернет страницу Централног регистра.

139. Централни регистар израђује информациона и друга решења за заштиту информационог система Централног регистра.

Централни регистар израђује СМАРТ картице за приступ информационом систему Централног регистра, којима се обезбеђује заштита приступа информационом систему Централног регистра.

140. Централни регистар обавља послове у складу са чланством Централног регистра у међународним организацијама.

141. Централни регистар обрачунава и наплаћује од својих чланова накнаде за коришћење услуга у складу са Правилником о тарифи Централног регистра.

142. Централни регистар обавља и друге послове у складу са законом.

XXII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

143. Ова Правила пословања Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности ступају на снагу по добијању сагласности Комисије за хартије од вредности.

144. Ова Правила пословања Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности се објављују на интернет страници Централног регистра одмах након добијања сагласности Комисије за хартије од вредности.

145. Даном ступања на снагу ових Правила пословања престају да важе Правила пословања Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности („Службени гласник РС“, бр. 113/2006, 24/2008, 38/2008, 70/2008, 17/2009, 55/2010 и 102/2010) и 10 бр. 2/8-5 од 26.12.2011. године.

У Београду, дана 27.04.2012. године

10 број 2/12-3

ПРЕДСЕДНИК УПРАВНОГ ОДБОРА

Вида Узелац